Трибуна вільного українського слова на вільній американській землі

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Адреса Редакції і Адміністрації: 'Svoboda', 81-83 Grand St., Jersey City, N. J.
Тел.: HEnderson 4-0237
УНС: HEnderson 5-8740

РІК LXII. Ч. 90. ДЖЕРЗІ СИТІ І НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 12-го ТРАВНЯ 1955. П'ЯТЬ ЦЕНТІВ—FIVE CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, MAY 12, 1955. No. 90. VOL. LXII.

АЛЯСКА Й ГАВАЇ МУСЯТЬ ЗНОВУ ЧЕКАТИ НА ПРАВА СТЕЙТІВ ЗДА

Вашингтон. — Палата Презент. більшістю 218 до 170 голосів вирішила, щоб законопроєкт про надання прав стейтів Алясці і Гаваям відослати ще раз до Територіяльної і Інсулярної Комісії. Звичайно, відіслання законопроєкту назад до Комісії вважається за відкинення законопроєкту, бо комісія не буде мати часу на його розглянення ще в цьогорічному Конґресі. Попереднього дня Палата Репрезентантів вирішила була більшістю 322-ох голосів проти 66-ох, щоб законопроєкти про надання прав Алясці і Гаваям об'єднати в один законопроєкт і надати права стейтів обом територіям, або жадній. Голосування в Палаті відкинуло цей об'єднаний законопроєкт. В Палаті репрезентантів були три групи: одна була за тим, щоб право стейту надати обом територіям, інша була за право стейту тільки для Гаваїв, а третя група була за тим, щоб ніодній території не признавати тепер права стейту. Палата Репрезентантів, згідно з правильником, не могла окремо голосувати над цими законопроєктами і вирішила відослати його назад до Комісії. Противники цього законопроєкту підкреслювали, що на Гаваях сильні комуністичні впливи, а Аляска економічно ще незріла, щоб бути окремим стейтом ЗДА. В Сенаті існує також поважна опозиція проти надавання права стейту цим територіям, бо чотири нові сенатори з цих нових стейтів порушили б рівновагу в Сенаті. Ці чотири сенатори мали б в Сенаті одну 25-ту частину голосів, хоч території цих двох територій мають стільки населення, яке рівняється 242-ій частині всього населення ЗДА. Конґресмен Гаролд Г. Велді заявив, що твердження про комуністичні впливи на Гаваях перебільшене, бо комунізм на Гаваях підтримують комуністи із ЗДА. Гаваї мають 490,000 населення, а Аляска тільки 128,000. Прихильники надання права стейту обом територіям підкреслювали, що вже 40 років не збільшується число стейтів ЗДА, а деякі стейти, коли діставали право стейту ЗДА, не мали більше населення, як мають Гаваї або Аляска. Але їхні арґументи не мали вирішного значення і Палата Репрезентантів вирішила відослати цей законопроєкт назад до Комісії.

ПОЛАГОДЖЕНО ОСТАТОЧНО СПРАВУ УКРАЇНСЬКОЇ НАЦІОНАЛЬНОСТИ В НАТУРАЛІЗАЦІЙНИХ ПАПЕРАХ

НАТУРАЛІЗАЦІЙНА СЛУЖБА, В РЕЗУЛЬТАТІ ІНТЕРВЕНЦІЇ ПРЕДСТАВНИКІВ УКК І ЗУАДК, ДОРУЧАЄ СВОЇМ СТАНИЦЯМ ВПИСУВАТИ НА БАЖАННЯ АПЛІКАНТІВ УКРАЇНСЬКУ НАЦІОНАЛЬНІСТЬ В НАТУРАЛІЗАЦІЙНІ ДОКУМЕНТИ БЕЗ БУДЬ-ЯКИХ ПЕРЕШКОД

Вашингтон. — Іміґраційна і Натуралізаційна Служба офіціяльно і остаточно полагодила позитивно справу вписування української національности в натуралізаційні документи, видаючи відповідні інструкції своїм станицям в країні. Полагодження тієї справи офіціяльно потвердив асистент комішенера екзамінаційного відділу Іміґраційної і Натуралізаційної Служби в Департаменті Юстиції, п. А. С. Дівені, в своєму листі до ґенерального правного дорадника УКК, адв. Михайла Пізнака. В листі, фотографічну відбитку якого при цьому подається, дослівно сказано: — „Дорогий Пане Пізнак: Це відноситься до Ваших недавніх відвидин у цьому бюрі у зв'язку з признанням української національности в натуралізаційному поступуванні. Тереновї бюра (Іміґраційної і Натуралізаційної) Служби поінформовано, що особи, які вносять подання для зголошення бажання натуралізації, або для натуралізації, можуть вимагати української національности в їх деклараціях або петиціях про натуралізацію". Декларації відносяться до т. зв. перших, а петиція до других паперів. Справа ця була остаточно і позитивно полагоджена у висліді інтервенції, яку відбула окрема делеґація представників УКК і ЗУАДК в Натуралізаційній Службі в дні 21-го квітня ц. р., про що свого часу було подане повідомлення. Делеґацію очолював адв. М. Пізнак, а в її склад, крім нього входили: екзекутивний заступник голови УКК п. Д. Галичин, екзекутивний директор ЗУАДК д-р Вол. Галан, екзекутивний директор Політичної Ради УКК адв. Ст. Ярема та член Політичної Ради УКК адв. Ю. Волинець, який репрезентував теж Українських Американських Ветеранів. — Крім української національности в натуралізаційних справах, обговорено тоді теж справу деяких неточностей в іміґраційних паперах, що їх допустилися поодинокі переселенці під натиском обставин, зокрема під загрозою примусової репатріяції. Іміґраційна Служба ствердила, що ця справа має її „прихильну увагу" та що вона теж в короткому часі буде позитивно полагоджена. Позитивне полагодження першої проблеми, що його все громадянство українського походження напевно прийме з великою радістю, скріплює надію на таке ж позитивне полагодження теж і справи накинених обставинами неточностей в іміґраційних паперах.

UNITED STATES DEPARTMENT OF JUSTICE
IMMIGRATION AND NATURALIZATION SERVICE
WASHINGTON 25, D. C.

PLEASE ADDRESS REPLY TO
AND REFER TO THIS FILE NO.
55882/926

APR 29 1955

Mr. Michael Piznak
51 Chambers Street
New York, New York

Dear Mr. Piznak:

This refers to your recent appearance at this office in connection with the recognition of Ukrainian nationality in naturalization proceedings.

Field offices of the Service are being instructed that persons applying for declarations of intention or for naturalization may claim Ukrainian nationality in their declarations or petitions for naturalization.

Sincerely,

A. C. Devaney
A. C. Devaney
Assistant Commissioner
Examinations Division

ПРОПОНУЮТЬ МОСКВІ КОНФЕРЕНЦІЮ ГОЛІВ 4-Х УРЯДІВ

ЗДА, АНГЛІЯ І ФРАНЦІЯ ПЕРЕДАЛИ СОВЄТАМ НОТУ З ЗАПРОШЕННЯМ ДО РОЗМОВ НАД МИРНОЮ РОЗВ'ЯЗКОЮ ІСНУЮЧИХ ПРОБЛЕМ

Москва. — Три західні великодержави передали через своїх амбасадорів у Москві совєтському урядові однозгучні ноти з запрошенням до нових розмов. Нота починається так: „Уряди Франції, Злученого Королівства і З'єдинених Держав уважають, що настав час для нових справ розв'язати конфлікти, що їх маємо перед собою. Тому запрошуємо совєтський уряд підтримати нас у заходах зліквідувати джерела конфлікту між нами. Признаємо, що розв'язка тих проблем вимагає часу і терпеливости. Вони не будуть полагоджені на одному засіданні ані поквапним способом. Щобільше, кожна спроба зробити так — може пошкодити поступові в напрямку їх полагодження. Згідно з цим, думаємо, що буде корисно спробувати нову процедуру щодо розв'язання тих проблем". Далі західньо-альянтська нота пропонує, щоб розмови між Заходом і Сходом поділити на ступневі стадії. Як першу з них пропонує зустріч голов урядів у товаристві їхніх міністрів закордонних справ. Їхньою ціллю було б обмінятися поглядами. Нота виразно зазначає, що вони нараджувались би в „обмеженому часі" й що „вони не старались би осягнути істотні відповіді на існуючі у світі важкі труднощі". Однак, така зустріч „дала б новий поштовх встановити базу для подрібної праці, яку треба буде виконати". Закордонні міністри, які товаришили б головам урядів 4-ох великодержав нараджувались би одночасно зокрема, щоб допомогти головам урядів в їх розмовах. Після конференції голов урядів прийшли б дальші переговори „методами, органами й учасниками, які будуть вдаватися найбільш відповідними з уваги на характер проблем". Нота не називає часу ані місця для запропонованої конференції голов урядів 4-ох великодержав, але каже, що це мали б устійнити закордонні міністри „дипломатичним шляхом, або іншим". „Недалека зустріч міністрів закордонних справ у Відні при підписуванні державного договору про Австрію може дати нагоду для вступної дискусії над цією пропозицією" — закінчується нота.

Текст цієї ноти виготовлено у Парижі на зустрічі міністрів закордонних справ ЗДА, Англії і Франції, які нараджувались спершу самі, а потім мали наради разом із 12 іншими міністрами закордонних справ усіх держав, приналежних до НАТО. Президент Айзенгавер, який спершу ставився неохоче до давнього проєкту Черчила про зустріч голов урядів, воліючи, щоб таку конференцію відбули спершу міністри закордонних справ, прихилився до внеску Англії і Франції після довгої телефонічної розмови з державним секретарем Доллесом, з тим одначе, що така зустріч голов урядів не мала б розв'язувати мериторично всі існуючі проблеми, які становлять предмет конфлікту між Сходом а Заходом, а була б радше тільки „поштовхом" — як це формулює західньо-альянтська нота — до дальших затяжних переговорів, що вимагатимуть „терпеливости і видержливости". По такій лінії пішла теж західньо-альянтська нота. Часописи заповідають прихильне становище Совєтів до західньо-альянтської ноти. Така конференція — пишуть часописи — відбудеться мабуть у Швайцарії літом цього року.

Сарнофф домагається трьох більйонів на „холодну війну"

Ню Йорк, Н. Й. — Голова дирекції Америка[illegible] діової Корпорації [illegible] нофф домагаєть[illegible] ЗДА приз[illegible] долярів на ведення „холодної війни" проти комуністів. Ця сума становила б лише 7.5 відсотка видатків на оборонний бюджет цієї країни, хоч „холодна війна" не менш важна від гарячої. Сарнофф вніс в цій справі меморандум президентові Айзенгаверові, який аж тепер опубліковано. Він пропонує, щоб уряд ЗДА зорганізував Раду стратегії політичної оборони на взір об'єднаних шефів штабу збройних сил, щоб голова цієї ради мав право члена президентового кабінету. До цієї ради мали б належати представники державного департаменту, департаменту оборони і Центральної Розвідчої Аґенції. Фінансувати цю раду мав би уряд і приватні групи. Сарнофф домагається: [illegible] Призначити в бюджеті ЗДА [illegible] більйони [illegible]рів на Раду [illegible]ної оборони, 2. [illegible] населення сателітних країн до пасивного спротиву, до повстань, де це можливе, і до підривної акції. 3. Вжити всіх можливих засобів для пропаґандивних цілей. В некомуністичних азійських країнах Сарнофф радить послуговуватися рухомими телевізійними стаціями. Надія на компроміс із СССР, — заявив він, — це небезпечна і помилкова думка, яка може послаблювати змагання до тотальної перемоги над ворогом. З комуністами, на думку Сарноффа, можна боротися тільки такою пропаґандивною зброєю, якої вони самі вживають. З Білого Дому повідомлять, що уряд поважно вивчає ці пропозиції.

Айзенгавер закликає жінок зробити Республіканську Партію партією більшости

Вашингтон. — Президент Айзенгавер промовляв на зборах 1,600 делеґатів Крайової Конференції Республіканських Жінок і закликав їх, щоб вони працювали в тому напрямі, щоб Республіканська Партія стала партією більшости, і щоб вона була такою і пізніше. Айзенгавер не виявив жінкам, чи він кандидуватиме під час найближчих виборів, але жінки його гаряче оплескували і не залишили найменшого сумніву, що республіканські жінки підтримали б його кандидатуру. Перед президентом промовляв голова Республіканського Крайового Комітету Ліонард В. Голл, який повторив своє твердження, що президент буде знову кандидувати і що він „здобуде велику перемогу внаслідок довір'я до нього виборців". Голл казав, що воно не легко буде вибрати республіканський Конґрес і також закликав жінок активно допомагати здобути республіканцям більшість в Конґресі. Президент заявив, що його уряд має до здійснення дві цілі: добробут в цій країні і мир у світі. Тепер республіканці, казав призидент, є в меншості в Конґресі. Але якщо американський нарід хоче, щоб ці дві цілі уряду здійснилися, то повинен при найближчих виборах голосувати так, щоб Республіканська Партія була партією більшости.

ПОВІТРЯНИЙ БІЙ НАД КОРЕЄЮ — АМЕРИКАНЦІ ЗІСТРІЛИЛИ ДВА МІҐ-И

Токіо. — Американські джети типу „Сейбр" відбули над невтральними водами біля Північної Кореї бій з китайськими комуністичними МІҐ-ами і зістрілили два або три літаки. За повідомленням командування летунських збройних сил вісім американських джетів були заатаковані кільканадцятьма (12 до 16) МІҐ-ами. Знову радіоповідомлення з Пейпінґу твердить, що американські летуни вдерлися через манджурські острови на китайське побережжя і китайські летуни, відбороняючись, зустрілили одного „Сейбра" та пошкодили два інші. Американські літаки мали втекти потому до Південної Кореї. Водночас із тим Пейпінґ погрожує, що З'єдинені Держави мусять нести повну відповідальність за всі важкі консеквенції „нападу" своїх літаків. Національної приналежности МІҐ-ів в американському комунікаті не подано. В комуністичному повідомленні вони названі літаками „Китайської Народної Визвольної Армії", тієї, що допомагала північнокорейським комуністам у війні проти військ ОН. Згідно з комунікатом американського командування, американські „Сейбри" відбували нормальний лет над невтральними водами і заатаковані МІҐ-ами, відповіли вогнем і потому вернулися всі без будьяких пошкоджень до своїх баз.

Аденауер займеться справами нової німецької армії

Париж. — Західньо-німецький канцлер Аденауер заявив журналістам, що він задумує в найближчому часі зректися функцій міністра закордонних справ та присвятитися головно внутрішнім соціяльним проблемам і справі творення нової німецької армії. Він відмовився назвати, хто стане західньо-німецьким міністром закордонних справ, але часописи вказують на д-ра Гайнріха фон Брентано, теперішнього парляментарного речника німецьких християнських демократів. Теперішній комісар уряду для справ оборони Теодор Блянк має стати міністром державної оборони. Справа творення нової армії є дуже скомплікована, бо з одного боку хочеться недопустити до відродження давнього духа пруського мілітаризму й касарняної слухняности, з другого — треба зберегти таку дисципліну й авторитет командного складу, щоб нова армія могла відповісти своїм високим завданням. Аденауер заповів, що в найближчому часі, ще перед розпущенням західньо-німецького парляменту на літні ферії, буде прийнятий закон про рекрутацію перших 100,000 добровольців. Аденауер запевнив, що Західня Німеччина не сидітиме на двох стільцях, — себто не буде пробувати виґравати Схід проти Заходу й навпаки, щоб самій тягнути з такої гри користи.

Телевізія на услугах уряду під час ворожого налету

Вашинґтон. — Голова Оборонної Мобілізації Артур С. Флеммінґ заявив, що уряд, приготовляючись на випадок, якщо б президент під час ворожого летунського налету був відтятий від членів свого кабінету, подбав про те, щоб він міг порозуміватися з ними при допомозі телівізії. „Білий Дім" президента знаходиться в потаємному місці, яке через телевізію буде получене з 35-ма головними урядовими аґенціями поза Вашинґтоном. Крім того, президентова телевізійна стація буде сполучена з крайовою телевізійною сіткою, щоб президент міг промовляти до всього народу. В половині червня буде переведена заґальна проба евакуації Вашинґтону, і тоді ж випробовуватимуть діяння телевізійної служби „під час крайньої необхідности". З огляду на безпеку країни, не подають подробиць про цю телевізійну систему.

Війна неминуча — заявляє прем'єр Сіяму Сонґрам

Ню Йорк. — Прем'єр Сіяму Сонґрам, який перебуває тепер на відвидинах у ЗДА, заявив на пресовій конференції в ґотелі Асторія в Ню Йорку, що третя світова війна неминуча і що на його думку виграє її вільний світ. Свобідний світ — казав Сонґрам мусить об'єднатися у спільній політичній акції і приготовитися збройно для спротиву комунізмові. Сонґрам 57-літній польовий маршал країни, яка під сучасну пору найбільш загрожена комунізмом, привів такі арґументи для підтвердження своїх слів, що холодна війна може стати дуже скоро гарячою: „Перед першою світовою війною ми говорили про мир, так же само говорили ми про мир перед другою світовою війною, і нині — дуже можливо напередодні третьої світової війни — ми знову говоримо про мир і країни світу готуються до війни. Це нормальна дорога. Війни були завжди в історії". Далі заявив Сонґрам, що його країна покладає всі надії на СЕАТО — Організацію Південно-Азійського Оборонного Пакту і на Об'єднані Нації. Комуністичну готовість до мирних переговорів назвав Сонґрам просто „готуванням до війни". В китайському конфлікті Сіям стоїть по стороні Чіянґ Кай-шека, вважаючи, що він єдиний має право на володіння над цілим Китаєм і теж право на репрезентування Китаю.

Москва предложила новий плян роззброєння

Москва. — Совєтський уряд оприлюднив довгий проєкт, подуманий як резолюція для Об'єднаних Націй, у справі роззброєння та частинного негайного відпруження у теперішній міжнародній ситуації. Цей довгий проєкт заторкує цілу низку справ і згадує про прерізні причини конфліктів в Европі та Азії. Він закликає до закінчення „холодної війни". Пропонує забрати з Німеччини всі чужі збройні сили, з залишенням „обмежених континґентів військ тимчасово на німецькій території до часу осягнення порозуміння про їх остаточне відкликання". Рада Безпеки мала б зайнятися виготовленням порозуміння про ліквідацію військових баз на чужих територіях. Треба б заборонити всяку воєнну пропаґанду словом, друком, фільмом, і т. д. „Повна заборона вживання і виробу обох ядрових родів зброї і всіх інших родів зброї для масового винищування та зужиткування існуючих запасів ядрових матеріялів для мирних цілей, — істотна редукція всіх збройних сил і звичайних родів зброї та встановлення контрольної аґенції з правом, силою і функціями, які ґарантували б у відношенні до всіх держав рівну й успішну обсервацію щодо обмеження і заборони зброї" — це найістотніша точка тієї довгої совєтської пропозиції. З англійських і американських офіційних джерел повідомлено, що той новий обширний совєтський документ „вимагає докладного перестудіювання".

Найвищі комуністичні достойники радять у Варшаві

Варшава. — Маршал Булґанін, теперішній совєтський прем'єр, міністер закордонних справ Молотов, військовий міністер маршал Жуков, його заступник маршал Конєв і віце-міністер закордонних справ Зорін виїхали до Варшави, де від середи цього тижня радять найвищі комуністичні головачі СССР і його семи сателітських держав в Европі. Ці останні заступлені своїми прем'єрами і міністрами закордонних справ. Прибув теж міністер оборони комуністичного Китаю. Ті варшавські наради мають на цілі створити одностайний військовий апарат з одним головним командантом для всіх комуністичних армій в Европі, щоб таким чином мати ніби противагу до НАТО, скріпленого тепер Західньою Німеччиною. Цю ціль пояснив у своєму пресовому інтерв'ю зараз на варшавському летовищі Булґанін, якого заява назагал покривається з окремим комунікатом совєтського ТАСС-а в цій справі. „Ситуація в деяких обширах світу — казав Булґанін — все ще викликає острах. Миролюбні держави Европи не можуть залишатись байдужими в тому стані речей. В ситуації, яка розвинулась, треба спільних заходів наших держав і нових заходів для скріплення нашої безпеки". Західній світ — згідно з голосами преси — не прив'язує до того варшавського з'їзду ніякого практичного значення, вважаючи його тільки політичною демонстрацією комуністичного світу, що має ніби заманіфестувати єдність його і силу.

Науковці контролюють вакцину Солка

Вашинґтон. — Служба Публічного Здоров'я повідомляє, що науковці вже почали контролювати випродуковану вакцину д-ра Солка та спосіб її продукції. Контроля почалась від фірми „Парк, Дейвіс і Ко." в Дітройті, а пізніше вона буде продовжуватися в чотирьох інших фірмах. Одночасно Банкова і Валютова Комісія в Палаті Репрезентантів відкликала переслухання в справі припинення щеплення вакциною Солка. Вона хотіла переслухати ґенерального лікаря ЗДА д-ра Ліонарда А. Шілі, але він повідомив голову цієї комісії конґресмена Брента Спенса, що не може явитися перед комісією внаслідок перетяження працею. Секретарка здоров'я Овіта К. Гоббі повідомила комісію в Палаті, що вона з'явиться перед нею аж після закінчення контролі вакцини, яка саме тепер відбувається. Досі 52 дітей захворіли на недугу поліо після нащеплення. З того 44 дітей були нащеплені вакциною фірми „Каттер" з Каліфорнії, семеро вакциною фірми „Елі Ліллі" з Індіянополіс, а одна дитина вакциною, випродукованою у фірмі „Вает Лябораторії" з Пенсилвенії. Служба Публічного Здоров'я повідомляє, що науковці зможуть сконтролювати і ту вакцину, яка вже продана, бо фірми залишили пробки з цієї вакцини в своїх складах.

В АМЕРИЦІ

● **Суддя Едвард Блайтін** відкинув апеляцію д-ра Семюела Г. Шепперда і відмовився переводити нову судову розправу, якої вимагав Шепперд на тій підставі, що професор кримінології Каліфорнійського університету д-р Пол Кірк нібито знайшов нові дані про те, що не Шепперд убив свою дружину, а якийсь маніяк, який є манькутом.

● **Число нещасливих випадків** у попередньому тижні в Ню Йорку зменшилося на 113 і становило 1,243. Число поранених зменшилося на 166 і становило 353. Але число смертних випадків в автових катастрофах збільшилося на 5, і становило 13. Від початку цього року в автових випадках згинуло 195 осіб, а 14,258 поранено.

● **Урядовець департаменту здоров'я в стейті Тексас**, Генрі Голлі, заявив, що мехіканські робітники, які через ріку нелеґально прибувають на працю до ЗДА, часто приносять до цієї країни заразливі недуги, бо їх ніхто не контролює при переході кордону.

● **Прем'єр Бурми У Ну** 29 червня прибуде до Вашинґтону, де затримається на три дні, і говоритиме з президентом Айзенгавером про зменшення напруження між ЗДА і комуністичним Китаєм. У Ну вже відвідав комуністичний Китай.

● **Пані Франклін Д. Рузвелт** заявила, що вона не прийме пенсії, яку призначає їй Конґрес в сумі 10,000 долярів річно. Сенат прийняв уже законопроєкт про пенсії для бувших президентів в сумі 22,500 долярів, а для вдів бувших президентів — 10,000 долярів. Пані Рузвелт заявила, що вона має з чого жити і без пенсії.

● **У Вашинґтоні** вступив до однієї народної школи 14-річний хлопець, який уміє прочитати тільки три слова: „ай", „ей" і „нов". Він дуже часто міняв школи і навіть переходив з кляси до кляси.

● **Бразилійський уряд** заборонив спортовцям Бразилії брати участь у спортових змаганнях з спортовцями країн, які лежать за залізною заслоною.

В СВІТІ

● **Переговори про австрійську суверенність** ідуть у Відні, як по груді. Большевики, які спершу поступились були в своїх вимогах щодо „відшкодувань" Австрії за „шкоди", понесені Совєтами, знову вернулись до первісних вимог. Все ж Молотов ніби готовиться підписати цей договір в найближчу неділю у Відні.

● **Сім моряків** малого націонал-китайського корабля згинули, коли навантажували в одному з портів Формози старі нерозірвані стрільна, щоб затопити їх на відкритому морі. Одно таке стрільно вибухнуло, внаслідок чого корабель пішов на дно, а всі моряки згинули.

● **Данський король Фредерик** на церемонії англійського королівського Кентського полку передав йому нові стрічки до прапора: він є почесним полковником цієї англійської бойової одиниці, яка славиться своїм минулим.

● **Чеський** міністер військових справ Алекс Чепічка промовляв з нагоди 10-річчя розбиття німецьких військ у ЧСР на майдані в Празі, де поставлено велетенську статую Сталіна. Чепічка погрожував, що, на випадок війни, ЧСР воюватиме „всіми родами зброї". З того згодадуються, що большевики доставили чехам атомові бомби.

● **На горі Фуджі в Японії** американські війська рішили перевести маневри, користуючись тереном, на якому колись вправляло цісарське японське військо. Під час маневрів передбачено ракетне і гарматне стріляння. Дізнавшись про це, місцеве населення постановило унеможливити ці маневри, якщо американське командування не задовольнить їх просьби маневри відкликати. 3,000 мешканців одного з сіл заявили, що вони підуть разом з вояками й розташуються в найбільш небезпечних місцях терену.

● **В Зарщині комуністи** голосували разом із християнськими демократами, автономістичною і франкофільською партією проти пропозиції соціялістів перейняти на власність автономної провінції Зарщини відомі у світі великі сталеварні родини Рехлінів. Чому комуністи заперечували в цьому випадку основний соціялістичний принцип націоналізації приватної власности, та ще й промислових мільйонерів, — невідомо.

СВОБОДА SVOBODA
Український щоденник UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріяли.

Адреса: "SVOBODA", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ПЕРЕДИШКА

Минулого тижня наша спільнота та деякі інші національні групи в цій країні жили під знаком великої тривоги, яку викликала була загроза вимаганої Москвою репатріяції тих втікачів з-поза залізної заслони, що перебувають на території Австрії. Як відомо, совєтський уряд, укладаючи з очолюваною канцлером Фіглем австрійською делегацією угоду про привернення Австрії суверенности, поставив вимогу „сприяння добровільній репатріяції" втікачів, що в нормальній мові означало примусове повернення втікачів на заріз совєтам. Це була 16-та точка укладеної умови.

Негайно після передачі вістки про той „16-ий пункт", в Америці та в інших вільних країнах залунали рішучі голоси тривоги і перестороги. Серед тих голосів не забракло і досить сильного українського. Наші центральні репрезентації, базуючись на одностайній опінії нашої преси та нашої громади, внесли відповідні інтерпеляції до Державного Департаменту та до Об'єднаних Націй і поробили всі можливі заходи, щоб познайомити з нашою опінією світ та відповідальних за його долю.

На тлі такого загального становища вже з кінцем минулого тижня прийшло відпруження. Західні представники, на спільній з совєтами конференції у Відні, рішуче виступили проти „16-го пункту", а представники совєтського уряду, маючи в угоді з Австрією деякі вищі цілі, відступили від своєї вимоги в справі репатріяції, і її знято.

Тим самим безпосередня загроза для втікачів в Австрії, між ними для приблизно 6,000 українців, минула, але в жадному разі не зникла. Своєю початковою репатріяційною вимогою Москва тільки формально потвердила те, що ми всі аж надто добре знаємо: вона робить і робитиме все, що в її силі, щоб дістати в свої руки найбільших і найнебезпечніших своїх ворогів — жертв її режиму, які зуміли з-під нього вихопитись і дістатись на волю. Потверджує цю тезу також остання совєтська метушня в справі „повороту на родину", для чого створено в східній частині Берліну навіть окремий агентурний „комітет". Все це означає, що відступлення Кремлю від репатріяційної вимоги в Австрії є тільки коньюнктуральною передишкою, яка вже завтра може закінчитись, а на її місце може виникнути нова і ще більша загроза.

Це повинні мати на увазі ми всі і наші відповідальні репрезентації. Ми знаємо, що большевицький меч над головами наших утікачів піднесений, і ми не сміємо чекати, аж поки почне він з усією силою спадати. Тоді бо і всі наші протести не матимуть жадної практичної вартости. Хвилеве злагіднення ситуації в Австрії в жадному разі не заохочує до пасивного очікування. Навпаки. Коли загроза виникла, можна було вичитати в американській пресі і почути від відповідальних осіб, що Америка не починатиме війни з Москвою за кілька чи кількадесят тисяч утікачів. Адже вона не почала її й за своїх власних летунів, засуджених і ув'язнених безправно в червоному Китаї. В Австрії Москва відступила в справі втікачів, бо їй спішно в інших справах. Але ситуація завжди може змінитися.

Зв'язана з австрійським договором совєтська репатріяційна вимога є для нас усіх грізним мементо, і ми не повинні втрачати ані одного дня теперішньої передишки без відповідних заходів для відвернення загрози раз на завжди. Це тим більше, що на це ми маємо великі можливості у формі існуючого і здійснюваного саме тепер переселенчого закону. Маємо нашу центральну допомогово-переселенчу репрезентацію, Злучений Український Американський Допомоговий Комітет, з великим авторитетом, зв'язками і можливостями на американському та міжнародному теренах. Він зробить в нашому імені те, що повинен і що треба зробити для реального відвернення загрози. Але ми мусимо йому в цьому допомогти необхідними формальностями — підписаними завіреннями на мешкання і працю для нових переселенців та відповідними пожертвами на переселенчий фонд.

Це завдання нагле, і з ним не можна отягатись ані одного дня. Завдання на дальшу мету — яке теж виразно випливає з хвилево минулої австрійської загрози — це: всіми нашими силами і зусиллями далі розбудовувати та закріплювати наш ЗУАДК. На австрійському прикладі ми побачили, а також могли пригадати собі, що в серйозніших хвилинах ЗУАДКомітет, як американська установа з відповідною урядовою підтримкою та міжнародним авторитетом, єдиний і в усіх обставинах може мати реальне значення і вартість в гуманітарних справах у теперішніх грізних і скомплікованих міжнародних обставинах.

НЕГАСНУЧІ СВІТОЧІ

В 25-ту річницю процесу СВУ

Коли затих гомін Зимового походу і вщухли останні постріли партизанських рушниць, — зруйнована, скривавлена і обдерта Україна, мілітарно переможена, впала під ноги московського ката.

В травні 1922 року органи ГПУ провели по всій країні величезні нічні облави, після яких замкнули до в'язниць і вивезли на Соловки всіх тих, про кого знали, як про активних учасників визвольних змагань.

Одначе, українську ідею ворог не переміг, і боротьба продовжувалась. Це свідчило про живучість та витривалість нації і про справедливість її домагань національної незалежности і суверенности. Україна, в своїй многовіковій історії боротьби, багато разів була залита кров'ю, але її волелюбний народ щоразу видавав із себе нових і нових борців.

Трагічними свідками боротьби українського народу за волю і незалежність є поодинокі і масові, розриті і зрівняні з землею, знані й незнані тисячі-тисяч могил її синів в самій Україні і далеко поза нею. Пригадуючи і вшановуючи пам'ять Тих, що в цих могилах, не можна оминути великої могили-свідка зовсім, здавалося б, недавнього змагу 1930-го року. Рік бо 1930-й був роком нещадної розправи Москви з всенаціональним рухом — Спілкою Визволення України та Спілкою Української Молоді.

СВУ не була партією, але об'єднувала вона навколо себе всі прошарки українського суспільства: вчених, духовенство, письменників, студентів, службовців, вояків, селян і робітників. СВУ розгорнула працю в Автокефальній Православній Церкві, в Академії Наук, серед письменників, по високих і середніх школах, видавництвах та установах. Без перебільшення можна сказати, що ідеологія СВУ опанувала всі найважливіші ділянки суспільного життя на Україні в 1925-1929 роках. В цих роках совєтська комуністична пропаганда, не зважаючи на всі зусилля, не мала в народі жадного успіху. Комуністична партія, комсомол, комнезам, колгоспи, „пролетарські" письменники з „тракторно-культиваторним" напрямом були для цілої України лише московським паразитарним додатком.

Свій наступ розпочало СВУ на літературному фронті. Тоді широко розгорнулась дискусія на ідеологічні і господарські теми, щораз глибше виявляючи справжнє обличчя московського окупанта. Почалось деяке просвітлення навіть у затурканих марксистським дурманом головах комуністів. Наростала нова національна революція. І коли Москва відчула, що вона безсила змагатись ідеологічно з українським націоналізмом — вона заборонила всякі дискусії і обрушилась на Україну нечуваним доти терором.

Початком цього терору став прилюдний харківський процес над Спілкою Визволення України, що відбувався від 9 березня по 19 квітня 1930 р. На цьому процесі Москва, при допомозі яничарів-комуністів (А. Приходько, П. Любченко та інші) фактично розправлялась з цілою українською нацією. Тисячі і сотні тисяч селян, робітників, студентів, вояків, фахівців-інженерів, службовців, письменників, науковців та духовників, які не фігурували на цьому процесі, розстріляно, ув'язнено і заслано на повільне вмирання.

Тоді немовби встала на Україні величезна могила — страшний символ поразки, але й рівночасно символ нашої незламности і героїзму. „Не тішся, враже, сотня поляже, тисяча натомість стане до борби!" З національної могили, висипаної 1930 р., як і з могил Наливайка, Тараса Трясила, Богдана Хмельницького, Мазепи, Шевченка, Петлюри, Коновальця і багатьох інших дорогих імен завжди кликатиме нас невмирущий дух героїв на святеє діло і скріплюватиме нашу силу.

25 років тому 45 оскаржених організаторів СВУ, на чолі з акад. С. Єфремовим, як представники інтелекту і національної духовости, з лави оскаржених заявили не лише окупантові, але й усьому світові, що СВУ, створена в червні 1925 року, змагала за визволення України з-під московсько-большевицької окупації, прагнула відірвати її від Росії, щоб поновити незалежну Українську Республіку. Так думав і так говорив голова СВУ — академік С. Єфремов. Таким духом надихнула процес героїня Людмила Старицька-Черняхівська, коли на запит обвинувачувача: „За що ви боролись?" відповіла: „СВУ боролась не тільки за самостійну, але й за соборну Україну!" Чи можна було сподіватися виразнішої і відважнішої відповіді? В трьох словах висловлено програму боротьби нації. Не різнились в суті відповіді: голови СУМ'у Миколи Павлушкова, М. Івченка, А. Заліського, Г. Голоскевича, М. Чехівського та інших. Всі підсудні були ісповідниками тієї України, про яку мріяв і за яку згинув Симон Петлюра.

Голос патріотів, хоч і приглушений тюремними ґратами, озброїв духово селянські маси у боротьбі проти колективізації, і Україна стихійно вступила в бій з окупантом, буквально за декілька годин розметавши колгоспи і розігнавши сільські та районові центри. Лише передчасне виарештування провідних людей та відсутність зброї стримали вибух всенародної революції. Одначе характер повстань у багатьох селах та районах Полтавщини, Чернігівщини, Київщини, Харківщини, Сумщини та Дніпропетровщини і охоплення повстаннями всіх національних областей Кавказу викликали в Кремлі паніку. Проти повстань вислано війська ОГПУ і реґулярні частини червоної армії з гарматами і танками. А переляканий недолюдок Сталін проголосив 14 квітня 1930 року провокаційну промову під назвою „Головокруженіє от успєхов колективізації", в якій накинувся на своїх власних посіпак-комуністів, немовби в обороні інтересів селянства.

Це була найбільша провокація червоного диявола. Бо коли все затихло, — повистрілювано, виарештувано і вивезено в концентраційні табори мільйони людей. Але навіть і тоді знищити ідею і припинити боротьбу окупантові не вдалося!

Розпалене Спілкою Визволення України націоналістичне вогнище не згасло й досьогодні. Змаг за волю триває. Змінюються лише загони, бійці та методи боротьби, але незмінною лишається мета: Самостійна Соборна Українська Держава! На фронті сьогодні — УПА і революційне підпілля, підтримувані многомільйоновим народом.

В 25-ту річницю, схиляючи голови над могилами борців за ідеї СВУ, скажемо: Вічна слава і пам'ять Вам, що впали за Україну! Пролита Вами кров не засохла і не захолола, — тисячами струмків спливає вона в Українське Море, яке хвилями своїми залле ворогів. В пам'ять Вашу запалив український народ незримі свічки по всьому світі, і горітимуть вони ясним і негаснучим вогнем аж поки Україна стане вільною.

Я.

РЯТУНОК ДЛЯ ПОСУШЛИВИХ ОКОЛИЦЬ

Американська Асамблея, що зібралася на нараду минулого тижня в Арден Гавзі, у стейті Ню Йорк, придумала спосіб рятунку для фармерів, землі яких терплять від посухи до такої міри, що господарі тікають із своїх домів, залишаючи цілковито свій доробок. Це стосується головно обсмалених сонцем фармерських околиць у стейтах Колорадо, Канзас, Оклагома, Тексас, Ню Мехіко, що їх охоплюють географічним означенням Південно-Західніх Великих Рівнин. З уваги на посуху, яка навістила ці землі в роках 1930-1936, їх і тепер називають „Мискою пороху" (Дост Бовл), коли вітри здують родючий верхній шар ґрунту, залишаючи тільки непродуктивний порох, як іграшку буревіїв.

Катастрофа 1930-их років спричинила загальну міграцію фармерів з тих околиць, які кинулися шукати прожитку в сусідніх стейтах. Після того деякі фармери повернулися назад, щоб, при допомозі уряду, почати наново господарство, користуючися досвідом минулого. Вони забезпечили себе більшими припасами збіжжя для засівів, як теж і способами для рятування землі від нової подібної катастрофи. Одначе замало було часу придумати відповідну плодозміну, бо вже в 1951 р. почалася наново посуха, що повторюється рік-річно. Теперішня весна нагадує часи з недавноминулого, про що повідомляють не тільки газети із згаданих стейтів, але й телеграфічні вісті.

Нещастя Великих Рівнин, з уваги на величезні обшири земельного господарства, вважається нещастям цілої Америки і федеральний уряд вислав туди секретаря рільництва Езру Бенсона для перевірки положення і обдумання доцільніших способів рятунку. Щоденники й тижневики вміщують фотознімки, що представляють секретаря рільництва, як він долонями рук пересипає порох на фармі, що стоїть при шляху, а здалека на овиді майоріє село, в якому видко тільки хати без деревини. У журналі „Юнайтед Стейтс Нюз енд Ворлд Ріпорт" з 6 травня вміщена розмова Бенсона з репортером, зміст якої переданий гасловими відповідями Бенсона: „Ми йдемо вперед з пляном допомогти фармерам підшукати способи, якими вони могли б допомогти самі собі"; або: „Жадна країна не може дозволити, щоб її земля була знищена" і т. п.

Бенсон дає відповідь на питання, як вашингтонська адміністрація думає допомогти фармерам тепер і які засоби придумує для забезпечення від посухи на найближче майбутнє. Щоб така допомога була вичерпна, уряд призбирує наперед інформації від самих фармерів а також від різних знавців і науковців, бо йде головно про те, щоб стримати фармерів від утечі з загрожених посухою околиць.

Якою важливою є ця справа, виявляє факт, що організація найвизначніших знавців громадських справ, відома Американська Асамблея, зібравшися на нарадах в Арден Гавсі, тобто в палаті, дарований теперішнім губернатором стейту Ню Йорк Аверелем Гарріманом, узяла до уваги в окремій рільничій секції питання сільського господарства, розглядані в Конґресі під теперішню пору. Між іншим обговорювано підтримку цін фармерських продуктів і зберігання урядом надвишки збіжжя з року на рік, щоб мати резерву на всякі потреби. Асамблея прийшла до висновку, що така підтримка конечна, бо вона забезпечує фармерів від руїни на випадок надпродукції, а допомагає в часах неврожаю.

Коли прийшла точка рятунку південно-західніх фармерів від руїни внаслідок посухи, зродилася думка, щоб уряд перебрав на власність навіщувані посухою землі, а після того, коли земля буде виправлена, щоб знову продав їх фармерам. Цю пропозицію замінено іншою, а саме, щоб уряд тільки виорендував землі від фармерів на якийсь час для введення нових метод господарювання, які могли б врятувати саму землю від дальшого знищення, а радше привернути її родючість. Найкраще, на думку знавців сільського господарства, залишити переорювання згаданих земель під новий засів, а перемінити їх на пасовиська для худоби, бо засів трави і відповідних інших рослин стримає дальше здування ґрунту і дасть нагоду фаховим фармерам плекати худобу на заріз. Щойно за кілька років фармери перебрали б землю під дальшу управу.

Федеральна Служба Консервації Земельної Почви нараховує, що треба буде виключити вісімнадцять мільйонів акрів землі від переорювання в східній частині стейтів: Колорадо, Ню Мехіка; дальше західнього Канзасу і Тексасу й Оклагоми і перемінити їх на пасовиська. Це може тривати довший час, поки така земельна меліорація вдасться, одначе коли раз вона буде встановлена, стане прикладом для інших околиць, як можна забезпечити американське фармерство від руїни.

Асамблея, яка охоплювала цього разу три секції, ствердила, що виживлення зростаючого населення Америки на довшу мету не буде важкою проблемою для фармерів, якщо застосовувати різні господарські методи, а не тільки послуговуватися однією методою, засвоєною в давніх часах.

Коли прийшла мова про закуплювання урядом надвишки землеплодів, то Американська Асамблея прийшла до висновку, що на це треба пляну, складеного принаймні на п'ять років, щоб можна було ствердити його успішність. У такому часі можна буде зробити досвід з плодючістю і діянням у практиці відомої засади подачі і постачання, яка управильнює ціни продуктів на ринку.

Відомо, що ухвали в Арден Гавсі мають тільки теоретичне значення, бо там законів не ухвалюють. Але відомо теж, що Конґрес і Президент дуже рахуються з опінією представників усіх прошарків громадянства, заступлених в Американській Асамблеї.

(С)

Ярослав Курдидик

У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ „ПЕРЕМОГЛИ" АМЕРИКАНЦІ

Зараз після конференції „SEATO" в Бангкоку державний секретар Доллес заявив, що ЗДА перестали боятися „червоного китайського смока" і проти його дальших зазіхань, на випадок потреби, будуть боронити однаково Корейську Південну Республіку, Формозу, Тайлянд, чи Південний В'єтнам. Після Женевської конференції, що припечатала долю В'єтнаму, поділеного на північну і південну частини, політичні експерти пророкували, що, не зважаючи на всі заяви та запевнення ЗДА, комуністи за 2-3 місяці будуть у Сайгоні. А були й такі голоси, що, мовляв, створенням „SEATO" обведено довкола червоного Китаю немовби „смертельну лінію", яку він не наважиться переступити без риску стягнути на себе „гнів атомових бомб"...

Представник президента Айзенгавера в Індо-Китаї, генерал Коллінс, заявив ще в січні минулого року, що, на його думку, супроти Південного В'єтнаму треба застосувати заходи скрайньої стратегічної необхідности. У своїх заявах та звітах до Конґресу й Пентаґону цей бувший шеф штабу армії заявив, що Південному В'єтнамові загрожує подвійна небезпека: 1) тайний договір між Північним В'єтнамом і Пейпінґом, за яким китайські комуністи погодилися толерувати всі методи, що їх вживатиме Північний В'єтнам у диверсіях проти Півдня, а далі червоний Китай зобов'язався допомогти у його „визволенні" в такій формі, як це зроблено колись у боротьбі за Дієнбієнфу і 2) внутрішня несконсолідованість та непевність Південного В'єтнаму, яку, правду кажучи, французи потайки підтримували, бо слабість і кволість цього краю виходила їм на користь. Це слід розуміти так, що французи, маючи у Південному В'єтнамі коло 80,000 війська, уважали себе за панів цієї „своєї колонії".

Повідомлення ген. Коллінса були дуже вірні, бо коли у Південному В'єтнамі вибухла громадянська війна, французи заявляли, що це чисто внутрішня справа цієї країни і що вони проголошують свій „мілітарний невтралітет" з тим, щоб і ЗДА не встрявали у цю, як вони її називали, „внутрішню палатну авантюру". Засліплені міражами дальших колоніяльних користей, французи випустили з уваги найважніше, а саме, що такий внутрішній розбрат і незгода йшли в першу чергу на користь північним комуністам, які, розділивши В'єтнам на дві половини, хотіли бачити його південну частину якнайбільше ослабленою.

Політика ЗДА на цьому обширі виходила із зовсім протилежного заложення — що Південний В'єтнам слід зробити таким же мілітарно сильним і незалежним, як Південна Корея. При тому американці беруть під увагу найважніше, а саме, що боронити цю країну можуть тільки в'єтнамські патріоти, але, щоб їх скріпити у цьому, вони мусять стати вільними й незалежними.

Не від речі буде згадати, що під сучасну пору у Південному В'єтнамі є американська військова місія в силі понад 300 старшин-спеціялістів, завданням яких є перебудувати слабо зорганізовану і мало вишколену державну армію на бойову силу, здібну боронити цю молоду державу проти зовнішньої загрози і вдержати внутрішній спокій та порядок. Згадати треба, що ця американська місія була дуже не на руку французам, але, щоб не наражатися ЗДА, їм не залишилося нічого іншого, як погодитися з фактом.

Звучить, може, якось дивно, а то й неймовірно, немовби Франція, з одного боку, а ЗДА з другого підтримують протилежні сторони у Південному В'єтнамі. І тоді, коли, наприклад, ЗДА обвинувачують Францію в тому, що вона не дає належної мілітарної підтримки прем'єрові Дієнові, щоб привернути в країні лад і спокій, а з тим і відсунути тінь комуністичної загрози — французький уряд заявляє, що це, мовляв, американці відповідальні за той хаос, який постав у Південному В'єтнамі.

Коли, однак, по-діловому й критично розглянути причину громадянської війни, то виходить, що тут маловажним є, хто розпочав війну і хто винен у тому, що вона розтягнулася й принесла спустошення країні. Також не важне, хто кого і в чому обвинувачує — ЗДА Францію, чи навпаки, — а важне одне, щоб виграли на тому південні в'єтнамці і стали, нарешті, вільними та незалежними.

Адже французи після Дієнбієнфу повинні зрозуміти, що впливи Заходу на Далекому Сході не можуть базуватися на колоніялізмі, і що ті часи безповоротно проминають. Конференція у Бандунґу показала наочно, що народи Азії і Африки мають однакові застереження як до білого, так і до червоного колоніялізму.

І ось якраз престиж ЗДА може зрости на тому, що вони стали по тій стороні, яка поборює колоніялізм всякого „виду і масти". З такою концепцією ЗДА будуть вигравати завжди і всюди. Одне тільки застереження, щоб ця політична міра й форма були стосовані до всіх народів однаково, чи ці народи живуть в Азії, чи в Европі.

Український Народний Союз, який нараховує тепер уже понад 69 тисяч членів, є передова народна установа американських українців, в списку членства якої не повинно забракнути теж і Вашого імени. Бо належати до У. Н. Союзу, значить належати до цього свідомого та ідейного загалу, який творить і веде наше громадське життя.

Михайло Островерха

НА КРУТОМУ ЗВОРОТІ

З пожовклих сторінок

1939—1940

(23)

В одну українську хату зайшов совєтський старшина і застав господиню, як вона піклувалась біля своєї дитини. Став, подивився на неї і сльози станули йому в очах:

— У 1933 році, коли був я на військовій службі, моя жінка й дитина згинули з голоду, — промовив тихо.

Моя добра знайома розказала мені таке:

— „До моєї приятельки з Городка зайшов якось совєтський старшина. Побув лише коротесеньку хвилину і, виходячи з хати, заповів, що вдруге прийде на довше. І справді, по кількох днях увечері зайшов. Просив заслонити вікна, бо — сказав — якби його хтось підглянув, що він зайшов до приватної хати, то негайно донесе і — лихо. Багато оповів їй про „гараздці" совєтщини. Не минуло і тижня, як його перенесено до „іншої" частини".

Сам я бачив на вул. Пелчинській совєтського старшину, який мав при собі „Листопадові Дні" О. Кузьми. Як хтось із совєтських військовиків приходить на кватиру до українця, то зараз підходить до бібліотеки і вичитує саме ті речі, що суворо — під карою заслання, як не гірше — заборонені в Совєтах. Читають жадібно і з великим зацікавленням. Один із них, читаючи „З минулого" Д. Дорошенка, сплакнув. Спитали його за причину сліз, відповів:

— І я бився проти армії України; по роках побачив і зрозумів, який злочин учинив я.

Найживіші розмови між нашими селянами і большевиками бувають по малих містах і селах. Одна з моїх сестер мала довшу дискусію з совєтським майором. Він твердив, що „поляк, жид, русскій, українець — це все одно, якщо вони всі трудящі". Вона йому відповіла:

— Як брати по-християнськи, то воно так і є, так і повинно бути. Але ж ви, большевики, берете це не по-християнськи, а по науці вашій, якою баламутите на свою користь світ і людей. Але ви самі добре знаєте, що „трудящий" поляк за Польщі гнобив, переслідував, доноси робив на українців до своєї влади, а то й стріляв українця.

— О! Ви по-націоналістичному думаєте!..

Але бувають і ось такі випадки. В Бучачі, за Замком, є такий господар Янко. Ходив від і до гімназії Він дещо старший за мене. Коли я був у народній школі, тоді він був моїм інструктором. Ось він копає у полі бараболю. Дорогою їде авто й зупиняється. Шофер направляє дефект у моторі, а старшина, висівши з авта, підходить до Янка. Питає:

— Ви, хто такий будете?

— ?..

— Ну, українець чи поляк?

— Я українець! — відповів Янко.

— Воно й неважне, хто ви! Я й так не лякаюсь вас, я озброєний, а врешті — ось, сідаю до авта й далі їду й більше либонь не побачимось. А вам таке скажу: ми вас визволили з лядського ярма, а тепер, разом, маємо позбутись московського ярма!..

По короткій на цю тему розмові, в якій Янко більше слухав, як говорив, бо він із натури обережний і мовчаливий, старшина — по усуненні дефекту в моторі — сів до авта й поїхав далі.

Все українське населення західніх наших земель, навіть симпатики большевизму, яких є дуже мало, відносяться до большевиків із погордою і призирством. Уважають їх за елемент нижчий, нікчемний, у кращому випадку за голоту й нужду. Коли в Лежайську, куди большевики були зайшли, а потім — згідно з німецько-большевицькою умовою — уступили, один мій приятель, Л. Л., спитався селянина:

— Були тут большевики?

Селянин відповів:

— Бульи, бульи! Насмердільи та й пішльи!..

У Львові, на вул. Жовківській стоїть довжелезна черга біля крамниці з жіночими одягами — хустки, матерії на сільські спідниці, тощо. В черзі стоять селянки, міщанки й терпеливо ждуть. Стоїть і моя сестра. Надходить троє совєтських старшин і, розуміється поза чергою, простують до крамниці. Селянки зчиняють вереск, падають слова:

— Що це за лад? Ви грабівники, злодії! Хто просив вас приходити визволяти нас? Ви хіба прийшли нажертися, зрабувати нас! Ідіть собі від нас!

Старшини не відізвались ніже словечком, увійшли до крамниці.

І на цій площині погорди і презирства творяться усякі дотепи, побутові пісні.

Про відомого достойника так говорять селяни: „Клим Єфремович Порошило, перший варшал Радянського Союзу і вош червоної армії".

Входить до крамниці селянка й питається:

— Є у вас полотно на сорочку?

— Немає.

— А може маєте якісь остатки, продайте, то полатаю старі сорочки.

— Немає.

— А голки?

— Немає.

— Ну, то хай живе радісне життя!

Питаються якось большевика:

— Борошно у вас є?

— Єсть, много!

— А цукор?

— О! сколько тебє завгодно!

— А керосин?

— Єсть, много, много!

— А Копенгаґа?

— Сколько хатіш!..

Біля пам'ятника Собєського у Львові, який композиційно нагадує пам'ятник Богдана Хмельницького у Києві, стоїть червоноармієць і придивляється. Врешті, питається принагідного міщуха:

— Ета Хмельніцкі?

— Нє, товаришу, то Собєскі!

— Канєчно, совєтскій! Всьо совєтское!

Всі кіна у Львові відкриті. Ідуть виключно фільми совєтської продукції. Характеру вони — бравурного: про подвиги червоної армії, про здобутки червоної революції, про достойників Кремлю. Найголосніший тепер фільм — це „Щорс", про совєтські подвиги 1917-1921 рр. В ньому висміюється усе, що українське немосковської марки. Цей фільм іде по всіх кінах Львова й по всіх містах і містечках Галичини. Його основна суть: гамір, вершок московської пропаґанди. Ідуть також і „Наталка Полтавка" і „Запорожець за Дунаєм", „Кармелюк" у яких свідомо й старанно зберігається та підкреслюється ота згубна для нас малоросійщина. Але такий фільм, як „Петр І Великий" опрацьований дуже солідно, велично, в імперіялістично-московському дусі.

Всі професії далі реєструються, організуються. Були збори інженерів. На них — як чую від мого приятела інженера Н. Н. — поляки гостро поставились проти большевиків, що вони „окупанти й тимчасові володарі, а „жадней України тутай нема!!: Єст Малопольска!", „то й нема чого падати духом". Щось подібного було й на зборах журналістів, на які я — хоч і запрошували мене — не пішов. З говорення і протестів поляків виходить, що вони, падаючи дуже звисока, цілком затратили почуття дійсности.

НЕМА ТО ЯК НА „СОЮЗІВЦІ"!

ПЛЯНУЙТЕ СВОЇ ВАКАЦІЇ НА ПРЕКРАСНІЙ ВАКАЦІЙНІЙ ОСЕЛІ У. Н. СОЮЗУ В КЕТСКИЛЬСЬКИХ ГОРАХ! ЗАРЕЗЕРВУЙТЕ СОБІ ВЖЕ ТЕПЕР МІСЦЕ НА ВАКАЦІЇ! ПРИЇЖДЖАЙТЕ МАСОВО НА „ВЕЛИКЕ ВІДКРИТТЯ" НОВОГО СЕЗОНУ НА „СОЮЗІВЦІ" В СУБОТУ І НЕДІЛЮ 11. І 12. ЧЕРВНЯ!

В УСІХ ЦИХ СПРАВАХ ПИШІТЬ НА АДРЕСУ: **UKRAINIAN NATIONAL ASS'N ESTATE, KERHONKSON, N. Y.** АБО ТЕЛЕФОНУЙТЕ: **KERHONKSON 8106**

ПЕРЕД НОВИМ СЕЗОНОМ

Першого червня почнеться а 11 і 12-го червня буде формально відкритий новий, вже третій з черги вакаційно-відпочинковий сезон на СОЮЗІВЦІ, прекрасній вакаційній оселі Українського Народного Союзу біля містечка Кергонксон у стейті Ню Йорк, при вступі в гори Кетскил. Для загалу нашого громадянства СОЮЗІВКА вже не потребує рекомендації, головно для тих, що самі там побували. Положена на відповідній висоті, де не сягає ані міська задуха, ані проймаючий холод занадто високих гір, оточена листковими і шпильковими лісами, ця оселя вже своїм положенням вимріяно-ідеальна для відпочинкових цілей. Решту вже зробила людська рука та виїмкова дбайливість, щоб цю оселю під кожним оглядом достосувати до гордого окреслення „вільного шматка України на американській землі".

На іншому місці подаємо детальні інформації про поодинокі ділянки та відпочинкові і розвагові можливості на СОЮЗІВЦІ під час нового сезону. Тут хочеться звернути окрему увагу на деякі проблеми, яких можна не добачити вже поза самою назвою „вакаційно-відпочинкової оселі".

Ми, як спільнота, хочемо і повинні жити повним життям, бо тільки так ми можемо всебічно і нормально розвиватися. Ми мусимо дбати про церкву і про школу, про політику і про господарство, про все те, що належить до суспільного життя. Багато з таких суспільних ділянок у нас вже заповнені, але багато є ще тільки в першій стадії свого розвитку Сюди належать у нас і така важлива ділянка, як наше товариське життя та наш відпочинок і наша розвага. Бо навіть коли б ми — як кажуть — полатали всі інші діри в наших суспільних потребах, а залишили відкритою тільки ту одну прогалину, ми не зможемо наших суспільних форм ніколи заповнити.

Під оглядом заповнення тієї прогалини СОЮЗІВКА вже впродовж попередніх двох сезонів більше, ніж виправдалася. Український Народний Союз, закупивши ту оселю, відповідно влаштувавши її та достосувавши до наших потреб і вимог, зробив чергове велике піонерське діло. Тепер під час вакацій українська думка має більш ніж відповідний об'єкт, на якому може зупинитись, а українська людина не потребує оббивати кутів по всіляких „мотелях" та платити великі гроші за цілком другорядні вакаційні приміщення. За порівняльно дешевий кошт вона може пробути час своїх вакацій в оселі, що належить до найкращих в країні. Вона може відбути їх у своєму рідному середовищі та серед рідних обставин, від українських назв самої оселі та поодиноких об'єктів на ній починаючи, а на українському борщі та варениках в кухні кінчаючи.

Що більше, крім направду незрівняних відпочинкових вигод і можливостей, крім зустрічі зі знайомим чи незнайомими своїми людьми з багатьох місцевостей, СОЮЗІВКА дає ще й те, що жадна інша оселя не дасть: можливості культурної розваги. Щотижневі культурні імпрези, гостинні виступи наших артистів чи артистичних груп, бібліотека і читальня, все це під високо піднесеними американським і українським прапорами та на відповідному товариському і культурному рівні при повній вакаційно-відпочинковій свободі, все це більше ніж заповнює не тільки одну, але багато прогалин нашого суспільного життя .

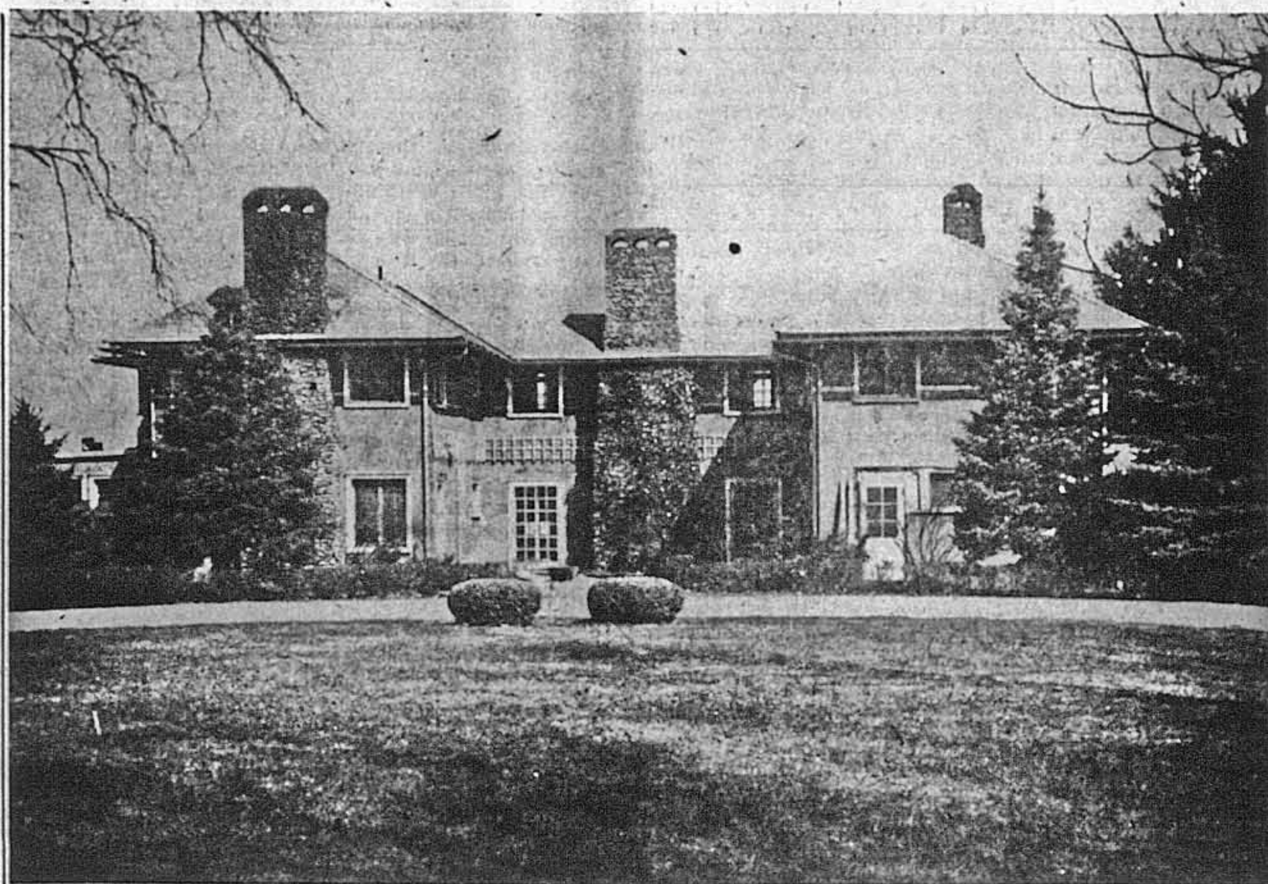
СОЮЗІВКА, оця вакаційно-відпочинкова оселя має і ще одне значення та ще одну вартість, якої не можна переціните. Вже в минулих сезонах заїждали там американці, заїжджали „Кедилеками" та не могли надивуватись і не скривали свого захоплення: „Гват ей плейс! Гват ей плейс!" Вони були б там залишилися, хоч би їм поставлено ціну два рази більшу, ніж її платять наші громадяни, але... СОЮЗІВКА призначена і зарезервована виключно для потреб наших громадян і впроваджених та рекомендованих ними гостей.

Все ж таки, коли нам прийдеться гостити там одного чи другого американця, коли наші громади схочуть там запросити губернатора, конґресмена чи сенатора, то вони знають, що вони матимуть чим „показатись" та що цей „шматок вільної України" заімпонує навіть найвибагливішому в таких справах гостеві.

Очевидно, що такі і подібні міркування про практичну вартість СОЮЗІВКИ для нашої спільноти і навіть для того, що загально вважаємо за „українську справу", можна б продовжувати в безконечність. Але, минулі сезони виявили, що наш загал ці проблеми майже інтуїтивно відчуває і розуміє, тим більше, що тут так ідеально пов'язані особисті вимоги й користі з суспільними. Тому теж можна сподіватись та очікувати, що це розуміння буде ще більше і ще підкреслене в новому, цьогорічному сезоні та що проведення вакацій на СОЮЗІВЦІ та принагідні її відвідини стануть у нашому суспільстві тією шляхетною „модою", без якої ніхто не може обійтись і з якої ніхто не повинен виломлюватись.

НЕМА ТО ЯК НА СОЮЗІВЦІ!

Ви можете їхати сто разів дальше, Ви можете заплатити десять разів більше, але Ви не знайдете кращого, вигіднішого, здоровішого і веселішого місця на вакаційний відпочинок або на повне повернення до здоров'я після недуги, як на СОЮЗІВЦІ, вакаційно-відпочинковій оселі УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ. Ви знайдете там все, що для Вашого відпочинку може дати природа і що може запевнити для нього людська винахідливість. Широкі, гірські простори, чисте повітря, вигідні приміщення, здоровий харч, можливості різних родів спорту, періодичні культурні імпрези, купальні басейни, до вибору — самота або відповідне товариство, все це та десятки найрізноманітніших інших вигод і розваг дають Вам незрівняну можливість відпочинку для тіла і духа. Нічого дивного, що СОЮЗІВКА стала справжнім осередком українського товариського і культурного життя у вакаційному часі. При цьому, ціни побуту на СОЮЗІВЦІ порівняльно не перевищують коштів прожитку в місті. — Справді: нема то як на СОЮЗІВЦІ! Спитайте тих, що там були. В додатку, відпочинкові і розвагові можливості з кожним днем збільшуються. Для відпочинку, розваги і культурного дозвілля, для прогулянок, пікніків, вакаційних зборів і зусрічей, для більше і менше заможних, для дітвори, молоді і старших, — для кожного — нема то як СОЮЗІВКА!

„КИЇВ" — новонабута вілля на „СОЮЗІВЦІ", оточена соснами та з чудовими, культивованими полянами, окремим басейном і овочевим садом біля неї. Разом з „Києвом" набуто ще два інші будинки, яким надано назви „Липки" і „Дарниця".

„КИЇВ" — НОВИЙ ЗДОБУТОК „СОЮЗІВКИ"

Як уже повідомлено, милозвучну назву золотоверхої столиці України вибрано для новонабутого прекрасного будинку, яким збагачено СОЮЗІВКУ в цьому році та який вже в цьому сезоні буде відданий до розпорядження і вжитку гостей.

Новонабутий будинок — це чудова вілля, що була раніше резиденцією попереднього власника СОЮЗІВКИ, д-ра Форда. Ще минулого року мешкала там дружина д-ра Форда, яка з кінцем року померла і її спадкоємці рішили цю віллю, разом з двома іншими будинками та приблизно 50 акрами обширу продати. Сама вілля є одноповерхова та має 14 кімнат, включно з великим вестибюлем. Положена вона на найбільшій висоті з-поміж усіх інших будинків СОЮЗІВКИ, та оточена з двох боків великими соснами. Перед її входом простягається велика культивована поляна, з деякими деревами. До цієї поляни прилягає інша, обведена „живим плотом" та з великою альтаною цвітів посередині. Обидві поляни прекрасно надаються не тільки для вжитку гостей кожного дня, але й на всілякі імпрези. Одна з цих полян, крім „живого плоту", оточена з трьох боків густою стіною лісу.

З другого боку новонабутої віллі, з якого є вже великий бальков через цілий будинок, простягається неймовірної краси краєвид на долину річки і шляху ч. 209, біля якого положені містечка Еленвіл і Керґонксон, та на дальші ланцюхи гір. Біля самого будинкту є велика кам'яна тераса, що веде до стилізованого окремого басейну. Вниз від басейну є великий сад овочевих дерев, переважно яблінок, що вкриті тепер снігом білого цвіту та наповнюють запахом усю околицю. Назва „Києва" для цієї віллі на „соборній" СОЮЗІВЦІ прямо „сама напрошувалась". Відомо ж, що інші віллі на тій оселі називаються: „Полтава", „Ворохта", „Чернівці" і „Ясінє'. Всі 14 кімнат у новій віллі цілком відремонтовані та відповідно устатковані для максимальної вигоди гостей. При всіх кімнатах є окремі або спільні вжиткові убікації включно з окремими лазничками. „Київ" має всі дані на те, щоб стати одною з головних атракцій СОЮЗІВКИ в новому сезоні.

Біля „Києва" є ще два інші більші будинки, які за часів попередньоог власника мали цілком окреме призначення: плекання мистецьких звичок. Там є залі для різьбарів, для малярів, та звеличників інших родів ручного мистецтва. Деякі з тих заль залишаться з таким самим призначенням, а деякі пристосовуються до інших потреб. Ці два будинки матимуть назви „Липки" і „Дарниця".

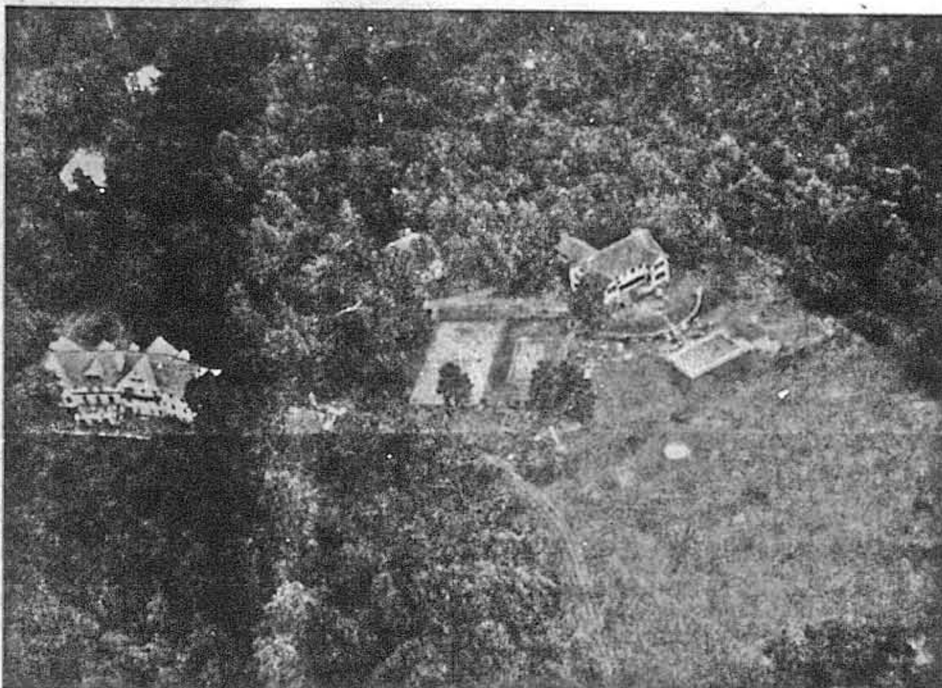
Новонабуті обширні будинки ідеально доповнюють та „заокруглюють" дотеперішній стан СОЮЗІВКИ. Відомо, що СОЮЗІВКА, зокрема,* коли мова про простір, визначалася в першу чергу природною красою. Тепер долучається ще й культивована краса, справжній парк, із дбайливо промощеними хідниками, альтанами, „підстриженою" травою, „живими плотами", плеканими деревами і т. п. Як до того додати тенісовий корт, інші спортові майданчики, величезну ґольфову поляну, забавові майданчики для дітей і„ вкінці, величезні гірські простори, тоді матимемо ту справді незрівняну оселю, якій надано горду назву „шматка вільної України на американській землі".

12-го ЧЕРВНЯ „ВЕЛИКЕ ВІДКРИТТЯ" СЕЗОНУ НА „СОЮЗІВЦІ"

Цього місяця ще передбачені деякі події, що вимагатимуть багато суспільної уваги і напруження. В тижні від 23-го травня відбудуться річні наради Головного Уряду Українського Народного Союзу, що повинні принести багато дечого інтересного для нашої громади, а з кінцем того тижня, в днях 28, 29 і 30-го травня, відбудеться найважливіша подія в нашому суспільному житті — Шостий Конґрес Американських Українців. Цей Конґрес буде напевно великим і виснажливим кінцевим акордом цьогорічного зимового і весняного сезону громадської праці, але два тижні після того, в неділю 12-го червня, очікує нас подія, яка цілком певно допоможе „віджити" після громадських зусиль, здобути назад кілька фунтів втраченої під час довгих нарад ваги та знову цілком „прийти до себе" і набрати нових сил до дальшої праці.

Буде це традиційне „велике відкриття" нового сезону на знову розбудованій та обновленій і ще більше до потреб та вимог гостей достосованій „СОЮЗІВЦІ". Відбудеться це відкриття, як згадано, в неділю, 12-го червня, та буде получене зокрема з відкриттям і переданням для вжитку новонабутих домів: „Києва", „Липок" і „Дарниці" та нового культивованого парку.

Підготова до того „великого відкриття" ведеться дуже інтенсивно вже від кількох тижнів на самій „СОЮЗІВЦІ" та почалася уже і по наших громадах. Минулої неділі відбулися в тій справі окремі наради представників відділів УНСоюзу метрополітальної округи. Нарадами, на яких були приявні чотири екзекутивні урядовці УНСоюзу: голова Д. Галичин, заст. голови М. Пізнак, секретар Г. Ґерман і касир Р. Слободян, як теж головний контролер П. Кучма, а секретарювали п-ні Демидчук і Ґіббонс. На нарадах були представники 19 Відділів УНС. У висліді цих нарад рішено відбути в дні 12-го червня, з нагоди відкриття сезону на „СОЮЗІВЦІ", масовий „СОЮЗОВИЙ ДЕНЬ" з відповідною і дуже різноманітною програмою. Крім офіціяльної частини та мистецької програми, передбачається теж популярну „фестинову" програму, яка так дуже виправдалася та принесла стільки радости і розради тисячам учасників „СОЮЗОВОГО ФЕСТИНУ" на тій оселі з кінцем минулорічного сезону. Для підготови того ДНЯ обрано окремий комітет з адв. М. Пізнаком на чолі та з участю представників усіх Відділів Метрополії з самого Ню Йорку, Брукляна, Бронксу, Асторії, Йонкерсу, Джерзі Сіті, Байону, Нюарку, Елизабету, Пассейку та інших довколишніх місцевостей. З усіх цих місцевостей будуть зорганізовані збірні прогулянки автобусами, крім багатьох приватних автомашин. До участи в прогулянках зголошуватись можна в місцевих секретарів Відділів УНС. В дальших оголошеннях будуть подані подробиці виїзду та участи в тому направду атракційному відкритті нового сезону на „СЮЗІВЦІ".

СОЮЗІВКА З ПОВІТРЯ. Загальний вид на СОЮЗІВКУ з літака. Ліворуч видно великий головний будинок, т. зв. ГОСТИННИЦЮ, а праворуч клюб „ВЕСЕЛКА", з купальним басейном та спортовими майданчиками, як і великою ґольфовою площею. Між цими двома будинками „втоплені" в деревах поодинокі віллі: „Полтава", „Ворохта", „Ясінє" і „Чернівці". Дальше ліворуч є новонабута прилегла посілість з віллею „Київ" та будинками „Липки" і „Дарниця". Дальше направо є союзівська одноповерхова „Лісничівка". Вгору ведуть „Чумацький шлях" і Пластова дорога" на верхи „Лисоні" і „Маківки", проходячи біля струмка „Черемош", з чудовими водоспадами. — Фото С. Федів.

У СПІЛЬНОМУ ІНТЕРЕСІ

Поодинокі члени УНСоюзу, власника „СОЮЗІВКИ", дорікають часом Урядові УНС, чому він „пішов на такий бизнес", як закуп, влаштування і вдержання вакаційної оселі, хоч це — як відомо — зроблено з доручення членства. Так само деякі читачі „Свободи" часом жаліються, що у вакаційному сезоні „Свобода" віддає багато місця справам „СОЮЗІВКИ" і відпочинку. Бо й справді, чому „СОЮЗІВКА" має таку увагу збоку Гол. Уряду УНС та „Свободи"?

Справа далеко поважніша і важливіша, ніж це на перший погляд могло б здаватися. Наша суспільність, наприклад, часто має претенсії до уряду країни, що він замало піклується здоров'ям населення країни. Деяким асекураційним компаніям, що видають величезні гроші на прослідження різних недуг та вдосконалювання медицини і лікування, вписується ці їхні заходи, як велику благодійність. Закупно, влаштування і вдержання „СОЮЗІВКИ" йде по тій самій лінії та має ще й деякі окремі завдання. Розгляньмо їх коротко.

По-перше, Українському Народному Союзові, як братерсько - запомоговій організації, що забезпечує своїх членів на життя, мусить залежати на тому, щоб ці члени жили якнайдовше і якнайдовше платили свої вкладки. Це є в найкращому інтересі цієї організації, але це є рівночасно і в найкращому інтересі забезпечених в ній членів. Що ж краще може запевнити вам зроров'я і „довговічність", як не добрий відпочинок серед найкращих і найвигідніших умовин? Ви ще не переступите порога лікарського кабінету і ще не скажете лікареві, що вам болить, а вже наперед можете вгадати його першу пораду: чоловіче, „тейк іт ізі"! В американському швидкому темпі життя, у тому вічному „гарі-ап", відпочинок, добрий відпочинок, є одною з найперших умов вашого здоров'я, вашої працездатности і вашого життя. Для людини кожного віку і кожного стану цей відпочинок є потрібний не менше, як щоденний харч. Виходячи з такого заложення, „СОЮЗІВКА" великим коштом і трудом була ідеально пристосована до таких відпочинкових потреб, керуючись наймодернішими вказівками лікарів і спеціялістів. Гірська, лісиста околиця, можливості прогулянок по величезних просторах, величезні і постійно вдосконалювані купелеві можливості, люксусові мешканеві обставини і в першу чергу гігієнічна, плянововздорова і обильна кухня, ведена по всіх вимогам справжнього кулінарного мистецтва та достосована до звичок і уподобань наших людей, становлять ту головну відпочинкову базу.

Проте, людині потрібний не тільки фізичний відпочинок та добре і плянове відживлення, але й відповідна фізична і духова розвага. Тому то на „СОЮЗІВЦІ" влаштовано для користування гостей можливості для різних родів спорту, призначено окремі приміщення і залі для забави, влаштовано бібліотеку, заінстальовано великі радіоприймачі і телевізійні апарати, забезпечено постійне постачання часописів і журналів та влаштовується періодичні культурно - розвагові імпрези, самодіяльні або з участю навіть найвидатніших наших артистів.

Очевидно, що УНСоюз, як суспільно - громадська установа, подбав і про відповідну товариську „атмосферу". Там всі приятелі і знайомі. Ви бачите там людину перший раз у своєму житті, але ви взаємно вітаєтесь та розмовляєте, як старі знайомі. Там немає жадних різниць походження, релігії чи соціяльного стану, або будь-яких переконань. Там усі „свої люди", усі друзі, усі становлять справді одну родину. Треба там бути і жити, щоб збагнути, яким цілющим бальсамом впливає така атмосфера на ваші розшарпані нерви та на вашу психіку.

Це далеко не вичерпує всіх тих дійсних завдань, що їх має і виконує „СОЮЗІВКА". Згадати б ще ведені там курси українознавства для нашої молоді, згадати б хоч би ті українські-назви домів, шляхів, потоків і навіть дерев, що їх зустрічаєте на „СОЮЗІВЦІ" та які нагадують вам направду соборну Україну, згадати б окремі влаштування для дітвори, що має там під час вакацій скріплюватись духово і фізично, дістати — можна б сказати — фізичну і духову підставу для свого розвитку і свого життя, згадати б десятки інших влаштувань, що на перший погляд можуть здаватись „подробицями", але в дійсності є складовою частиною того найбільш гармонійного і найбільш корисного цілого, що його становить, дає і забезпечує єдино „СОЮЗІВКА". Приглянутись тому всьому, обміркувати і оцінити те все, тоді щойно можна збагнути і переконатись, що „СОЮЗІВКА" далеко не є ані „зайвим бизнесом", ані чимось другорядним, тільки нашою суспільною конечністю, нашим спільним і суспільним інтересом у найкращому розумінні того поняття.

Природа, ліс і гори,
Повітря, вода, простори.
Дев'ять будинків — кожний вілля,*
Відпочинок, спорт, дозвілля,
Наче пишна українка —
Ця чудова СОЮЗІВКА!

* Минулорічний архаїзм; має бути ОДИНАДЦЯТЬ!

„СОЮЗІВКА" ДЛЯ ВСІХ!

„СОЮЗІВКА" була придбана з окремою думкою про старших віком членів УНСоюзу. Це цілком правильно, що така організація, як УН-Союз, повинна мати окреме приміщення для таких своїх членів, що на старі літа не мають — як то кажуть — де голови схилити та бажають і потребують окремого приміщення і окремих обставин, що найбільше відповідали б їхньому вікові, їхньому здоров'ю та їхніх потребам. Для таких членів УНС, призначено окремий будинок на „СОЮЗІВЦІ" і ця справа звертає постійну увагу Екзекутиви УНС. Потрібну підготову до цього вже в більшості переведено, полагоджено необхідні урядові формальності і недавно всі Відділи УНС дістали в цій справі відповідні інформації та інструкції.

Направду „перші кроки" на СОЮЗІВЦІ дають багато надії, що опісля в житті ці кроки будуть цінні і правильні.

Проте, ця важлива справа завдань „СОЮЗІВКИ" далеко не вичерпує і ця оселя, з окремим призначенням і окремими вигодами для старших віком осіб, є рівночасно направду вимріяним місцем для молоді. Старші люди потребують у першу чергу відпочинку і його під кожним оглядом забезпечує їм „СОЮЗІВКА". В попередніх сезонах можна було завважити, з яким великим відпруженням на обличчях, з яким спокоєм душі, що пробивався в очах, та з якою гордістю справжніх господарів походжали по застелених пухкими килимами коридорах будинків, чи по не менш пухкій траві величезних просторів „СОЮЗІВКИ" статочні громадяни, зупиняючись і сідаючи на вигідних приміщеннях в тіні дерев, на численних терасах будинків, чи в привітних кімнатах. Вже саме оточення „СОЮЗІВКИ" давало їм багато не тільки спокою, але й радости. Ця радість безмірно збільшувалась у них, як вони приглядалися молоді.

Кожні вакації є для молоді самої, як і для її батьків, величезною проблемою. Знаєте, молодому море по коліна. Збереться товариство, посідають в авта та мчать, Господь відає куди. Скільки то всіляких небезпек і спокус чигає на ту молодь на пляжах океанів і рік, в різних заїздах, готелях і мотелях та по всіляких льокалях! Вирветься таке молоде з дому, а батько і мати тривожно очікують його повороту, не знаючи куди і де воно обертається.

Так було колись. Але тепер, як є „СОЮЗІВКА", ця проблема розв'язана і для молоді, і для батьків. Виїде ваша дочка чи ваш син на „СОЮЗІВКУ", ви знаєте, що вони поїхали направду в безпечне місце. Ви знаєте, що вони там матимуть всю опіку, яка тільки молоді потрібна. Ви знаєте, що вони не попадуть там у небажане товариство, що вони там не можуть навіть подумати про найменше відхилення з правильного шляху. Що більше, ви знаєте, що вони там надихаються не тільки свіжого повітря, але й своєї рідної, культурної атмосфери. „СОЮЗІВКА" вже в минулих сезонах стала найкращим місцем зустрічі та культурної забави і розваги нашої молоді всіх походжень. При столі в їдальні, при музиці у „Веселці", під час прогулянок на „Маківку" чи „Лисоню", у спортових змаганнях, у воді в басейні, на культурно - розвагових імпрезах, при кожній нагоді різьбляться на „СОЮЗІВЦІ" характери нашої молоді, розвивається їхня свідомість, будується та скріплюється гордість з їхнього українського походження.

Минулого року був на „СОЮЗІВЦІ" випадок, що новоприбулий батько-лікар привіз на курс українознавства свого „відсталого" під товариським оглядом, натомість дуже розвиненого фізично і умово молодого сина. „Хлопчисько" оглянувся по незнайомих в першому дні, обійшов одинцем приміщення, подивився на басейн і хоч як йому все подобалося, але він прийшов до висновку, що це „не для нього" і попередив батька, що як він його не забере разом з собою того самого вечора, то... до м. Н. можна заїхати теж і автобусом. Так було в першому дні. Все ж таки юнак залишився і вам треба було побачити за кілька днів! Його — як він казав — уже „морозило" на саму згадку, що „СОЮЗІВКУ" треба буде покидати. Правда, до того „морозу" могли причинитись сині чи карі очі якоїсь уроженки Ню Йорку чи Шикаґа, але це справи не змінює. Одне є певне: хто б це не був, молодий, чи старий, народжений в Америці чи в Україні, але хто раз побував на „СОЮЗІВЦІ", того завжди до неї тягнутиме, як вовка до лісу.

ТЕПЕР УЖЕ „ВІЧНО СВІЖИЙ" БАСЕЙН НА „СОЮЗІВЦІ"

Одною з великих турбот управління СОЮЗІВКИ в попередніх двох сезонах була справа басейну. СОЮЗІВКА, як відомо, має великий купальний басейн, що є одною з головних атракцій цієї оселі. Проте, постійне користування тим басейном великої кількости гостей вимагало не тільки хемічного прочищування води в самому басейні, але й періодичних змін води. Тим часом, випуск води і опісля наповнення басейну свіжою, вимагало завжди бодай два, або й більше днів, а це означало позбавити на той час гостей одної з найбільших приємностей — купелі.

Всі ці турботи управління СОЮЗІВКИ і гостей будуть розв'язані в новому цьогорічному сезоні. Ми бо живемо в Америці, а не в якійсь там закутині світу! Цього року добудовано до басейну механічний фільтер, який автоматично чиститиме воду в басейні, забезпечуючи їй постійну свіжість і чистоту. Фільтер полягає в тому, що весь басейн оточено відповідними рурами, що постійно забиратимуть воду з басейну, переводитимуть через спеціяльний хемічний фільтер і автоматично знову відпроваджуватимуть до басейну. В той спосіб вода в басейні постійно кружляє, постійно одними проводами відпливає, а іншими допливає.

Очевидно, що інсталяція такого фільтру вимагала відповідних коштів. Але це раз назавжди розв'язує проблему чистоти і свіжости води в басейні, а тим самим ще більшої вигоди для гостей на СОЮЗІВЦІ. В новому цьогорічному сезоні вже ніхто не матиме на СОЮЗІВЦІ потреби пробути хоч би тільки один день без води в басейні, або нарікати, що вода не є свіжа. Басейн на СОЮЗІВЦІ матиме тепер „вічно" свіжу і чисту воду!

На цьому купальні можливості та вигоди на СОЮЗІВЦІ не вичерпуються. Разом з новим обширом і новими забудуваннями, докуплено в цьому році ще один басейн, дещо менший від того, з якого користали гості в минулих сезонах, але натомість глибший. З нього зможуть користати тільки ті, що вміють плавати.

Крім того, для купелевих можливостей достосовано існуючий на СОЮЗІВЦІ джерельний ставок. Його вичищено, дно і береги виложено незмивальною глиною, урегульовано глибину, відповідно злаштовано довкілля.

Забезпечуючи ці максимальні купелеві вигоди для дорослих гостей, СОЮЗІВКА подбала і про своїх найменших, устаткувавши для них і в цьому році їх власний басейн, в якому вони зможуть досхочу купатись і бавитись без будь-якої небезпеки.

Цими новими здобутками та поліпшеннями, купелеві справи та можливості і вигоди на СОЮЗІВЦІ в цьогорічному сезоні будуть стовідсотково розв'язані, з максимальною користю для гостей.

„ШМАТОК УКРАЇНИ НА АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗЕМЛІ"

Дня 4 липня 1953 р., під звуки гимну американських українців „Далека ти, а близька нам, кохана Вітчино", піднесено на Союзівці вперше зоряний американський і синьо-жовтий український прапори, а Д. Галичин, голова Українського Народного Союзу, власника цієї чудової оселі при вступі в гори Кетскил біля містечка Кергонксон, назвав її „шматком України на американській землі".

Все, що є і що діється на СОЮЗІВЦІ, виправдує цю назву. Там біля 300 акрів лісистих гір, що нагадують наші Карпати, там гірський струмок, що нагадує наш Черемош, там 11 чудових будинків, між ними віллі: „Полтава", „Ворохта", „Ясіня", „Чернівці" і новий здобуток у цьому році, „Київ", „Липки" і „Дарниця", що нагадують Соборну Україну, там „Чумацький шлях" і „Пластова дорога", там гори „Маківка" і „Лисоня", там два купальняні басейни, до одного з яких добудовано в цьому році технічний фільтр, щоб забезпечувати постійно свіжу і чисту воду, там тенісовий корт, спортові майданчики і окремі забавові площі для дітей, там клюб „Веселка", а над усім — голубе небо і золоте сонце, наче над нашим Поділлям. Прекрасну зовнішню обстановку доповнює люксусове внутрішнє устаткування: просторі спальні, з лазнями та постійно холодною і гарячою водою, великі вестибюлі, бібліотека, всі можливості для відпочинку, розваг і дозвілля в приміщеннях на випадок негоди, здоровий і обильний харч української й американської кухні, взірцева чистота, культурні і мистецькі імпрези, коротко — рідна обстановка і рідне оточення та рідна атмосфера — справжній шматок України на американській землі, придбаний за запрацьовані українськими руками гроші для здоров'я, вигоди і культурної розваги американських укаїнців.

Плянуйте свої вакації на СОЮЗІВЦІ!

СОЮЗІВКА — РАЙ ДЛЯ ФОТО Й КІНО-АМАТОРІВ

„Союзівка" це справжній „вакаційний рай" для тих, які на короткий час своєї відпустки шукають такого місця відпочинку, що дало б їм повне вдоволення. Тут вони знайдуть все, що тільки може принести їм відпруження від важкої праці та постійного „гарі-ап", — відпруження, що має і фізично і психічно привести їх до рівноваги. Бо відпруження нервів і м'язів це й є головною ціллю відпочинку. В часі нашого відпочинку, ми робимо довільно тільки те, що бажаємо. Ми відкидаємо все те, що ми „мусимо" робити. Відкинення цього „примусу" з одного боку, а можливість дати людям нагоду використати ті всі елементи, дані природою і зроблені людиною, для привернення до рівноваги нашого душевного, нервового і фізичного стану, є головним завданням кожної т. зв. „вакаційної оселі". Цими елементами будуть, якщо йде про природні дані: положення, чисте і добре повітря, сонце, вода, ліс, полонини, красвид і др.

Все це знаходимо на „Союзівці". Вона прекрасно положена, в горах, на південно-східньому склоні гірського хребта, серед листкових і шпилькових лісів, полонин і левад. З кожно місця в „Союзівці" ви можете оглядати далекі і неописано гарні красвиди довколишніх ланцюгів гір. Ви без руху і в приємному безділлі можете цілими годинами глядіти в безконечну даль голубого неба, з фантастичними клубами білих хмар, що маєстатично проходять над вершками гір, покритих густою зеленню лісів. Це нерукотворна краса, дана людині Богом.

З другого боку, людська винахідливість додала все те, що потрібно людині, яка прагне відпочинку: вигідні кімнати для перебування й спання, з вигідними ліжками, купіллю і всіми іншими модерними й гігієнічними уладженнями; вигідні залі для перебування в часі дня, поза спальною кімнатою; читальня, де можна прочитати книжку чи переглянути газету; далі — вигідна їдальня і кухня, де б можна добре з'їсти, й, очевидно теж „бара", де можна б відповідно прохолодитися; кімнати для розривок, забави і музики, де можна потанцювати, послухати музики або кинути оком на телевізію; окремі кімнати для більярду та інших розваг; просторі і вигідні тераси, звідки можна оглядати красвиди і т. д. А для молодших кімнати із спортовими уладженнями, де можна б пограти в пінґ-понґ чи другі спортові кімнатні гри. Це внутрі будинків. А на зовні: купальний басейн, ставок, де можна досхочу купатися, коли нам цього тільки забажається; прохолоджуючі туші для тих, що не можуть входити до води; вигідні крісла під захоронюючими від сонця парасолями й лавочки у тіні крісластих дерев і т. д. Для молодших спортові площі: відбиванки, тенісу, крокети і пр. товарисько-спортових гор.

Це ті блага, що їх ми шукаємо, коли вибираємось відбути наші вакації і хочемо їх якнайкраще використати. Ми користаємо з них довільно, а ця довільність і дає нам відпруження та задоволення на „Союзівці".

Та окрім усіх цих благ природи і вигод, створених людською рукою, на „Союзівці" ми знайдемо ще один чинник, що так дуже потрібний нам для корисного відпочинку: незрівняну українську товариську атмосферу. У прекрасній зовнішній обстановці „Союзівки" ви не можете скучати. Хто любується в самоті — має до цього всі можливості, а коли ви шукаєте товариства, щоб погуторити, пригадати собі минуле, поділитися цікавими спостереженнями, чи щоб забавитись, або для прогулянок в гори „Союзівки", — вам ніколи не забракне відповідного товариства. Ви робите знайомства і стрічаєте ваших земляків і краянів; ви перебуваєте в товаристві молодих, старших, ново- і давноприбулих; ви зустрічаєте людей, що вас розуміють і ви їх розумієте; ви можете досхочу виговоритися і облегшити свою душу... Ви можете досхочу поспівати пісень, просто починаючи якунебудь нашу пісеньку а до вас прилучаться і другі. На „вікенд", буває, загляне на „Союзівку" якийсь наш співак чи артист, а тоді вечером напевно буде „весела вечірка", що належить до особливих розваг на „Союзівці".

Ви скажете, що я цілковито відбіг від теми і не пишу про те, про що мова у заголовку. Та ні, це власне й належить до моєї теми. Бо я хотів, бодай приблизно, представити ту зовнішню і внутрішню обстановку „Союзівки", з якою зустрінеться й кожний фото- чи кіно-аматор, що хоче „нафотографуватися" й „нафільмуватися" під час своїх вакацій і привезти не лише гарно опрацьовані мотиви з перебутих вакацій, але й тривалий спомин, що зображував би ваших найближчих і приятелів у обставинах відмінних від щоденної праці. Я навмисно вичислив ті всі елементи, обставини і можливості для відпочинку, щоб пригадати, що це дає тисячі-тисячі різнородних мотивів для камери чи кіно-апарату. Починаючи від чудових красвидів, аж до невичерпаного числа сцен, що відбуваються протягом цілого дня на басейні і ставку „Союзівки" чи на спортових площах під час прогулянок в гори, ви знайдете невичерпані можливості для фотографування і фільмування. Всі радо послужать вам „об'єктами" для ваших композицій, бо на „Союзівці" багато неповторних мотивів для вашої камери, головно в часі „веселих" чи танцювальних вечірок, де зможете зафільмувати чи сфотографувати ціле ваше товариство у обстановці товариської розривки і веселости. Для фото- й кіно-аматора — „Союзівка" це не тільки прегарне місце для відбуття вакацій, але вона є „раєм" з невичерпними можливостями для задоволення вашого фотографічного, чи кінематографічного апетиту. А вкінці одна порада: не забувайте фільтр для красвидів і блискову лямпу для знімання внутрі і ввечорі та не забувайте теж про великий запас кольорового фільму, бо його на „Союзівці" все буде вам „замало".

Софрон Федів

ПОЛОЖЕННЯ „СОЮЗІВКИ"

Зладив: Г. Колодій.

„СОЮЗІВКА" — ЦЕ ВЛАСНІСТЬ ДЕСЯТОК ТИСЯЧ ЧЛЕНСТВА УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ І ТИМ САМИМ СПІЛЬНЕ ДОБРО ВСІЄЇ АМЕРИКАНСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ СПІЛЬНОТИ. СВОЇМ ПОЛОЖЕННЯМ, СВОЇМИ ЗАБУДУВАННЯМИ І ПРОСТОРАМИ ВОНА МАЄ ВСІ ПЕРЕДУМОВИ НА ТЕ, ЩОБ СТАТИ ВАКАЦІЙНОЮ „СЕРЕДИНОЮ СВІТУ" ДЛЯ НАШИХ ГРОМАДЯН, ОСЕРЕДКОМ ЇХНЬОГО ВІДПОЧИНКУ ТА ЇХНЬОГО ТОВАРИСЬКОГО І КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ ПІД ЧАС ЛІТНЬОГО СЕЗОНУ. ДЛЯ АМЕРИКАНСЬКОГО ОТОЧЕННЯ „СОЮЗІВКА" ВЖЕ СТАЛА ПОДИВУГІДНИМ ПРИКЛАДОМ ВИСОКОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ВІДПОЧИНКОВОЇ І ТОВАРИСЬКОЇ КУЛЬТУРИ. ПРОВЕДЕННЯМ ВАКАЦІЙ НА ЦІЙ ОСЕЛІ ТА ЧАСТИМИ ВІДВІДИНАМИ НА НІЙ КОЖНИЙ З НАС МОЖЕ ДОКИНУТИ СВОЮ ЦЕГОЛКУ ДО ВДЕРЖАННЯ, РОЗБУДОВИ І ДАЛЬШОГО РОСТУ ЦІЄЇ НОВОЇ ФОРТЕЦІ АМЕРИКАНСЬКИХ УКРАЇНЦІВ!

ВЕЛИКИЙ КУПАЛЬНИЙ БАСЕЙН — одна з головних атракцій СОЮЗІВКИ. В цьому році добудовано до того басейну окремий механічний фільтер, який забезпечуватиме постійно свіжу і чисту воду для купелі. Від басейну простягається незрівняний своєю красою красвид на довколишні гірські околиці.

ВСІ ДОРОГИ ВЕДУТЬ НА „СОЮЗІВКУ"

Зладив: Г. Колодій.

Так це вже є, що де б ви не були і чим ви не їхали б, ви завжди можете потрапити на „СОЮЗІВКУ". Якщо хочете їхати автобусом, поінформуйтесь у місцевій автобусовій компанії про найкращі і найкоротші получення. З Ню Йорку і околиці найкраще користуватись т. зв. Short Line або Inter City Line з автобусової стації при 41-шій вулиці і 8-ій евеню. З віддалених місцевостей можна доїхати до Ню Йорку поїздом чи літаком і з Ню Йорку автобусом.

Проте, живемо в „країні на колесах" і сьогодні вже не багато є наших родин та осіб, що не мали б власних авт, або не могли скористати з авт їх приятелів чи знайомих. А коли мова про доїзд на „СОЮЗІВКУ" автом, то в цьому році ці можливості до тієї міри поліпшились, що справа доїзду на „СОЮЗІВКУ" автомашинами взагалі перестала бути проблемою навіть в дні найбільшого руху на дорогах. Розв'язує цю проблему відкриття та віддання до вжитку нюйоркської супер-автостради „Труввей" та розбудова шляху ч. 17.

Зачнімо з найбільшого нашого осередку: метрополітальної округи Ню Йорку і Ню Джерзі. З Нюарку, Елизабету, Трентону, Филаделфії та всіх тих місцевостей, що мають доїзд до ню-джерзського „Тирнпайку", найкраще їхати цим „Тирнпайком" в напрямку Ню Йорку аж до кінця тієї великої дороги. Тоді звернути наліво на шлях ч. 46 в напрямку на Richfield Park і їхати до Teterboro аж до звороту (направо) на шлях ч. 17. Цим шляхом (ч. 17) можна їхати прямо аж до Wurtsboro і там звернути вправо на шлях ч. 209, який веде вже прямо до „СОЮЗІВКИ". За містечком Ellenville та перед містечком Kerhonkson є на цьому шляху таблиці (синьо-жовті), які вказують де звертати на бічну дорогу до самої „СОЮЗІВКИ". Із ближчих місцевостей, як Нюарк, Джерзі Сити, Байон, Гобокен, Ірвінґтон, Пассейк і т. д. не треба, очевидно, їхати на „Тирнпайк", бо від них є багато безпосередніх получень до 17-ки. Сам шлях ч. 17 тепер, як згадано, сильно розбудований і розбудовується далі так, що вкоротці він сам стане супер-автострадою. Але тепер ще в деяких місцевостях трапляється часом „згущення" автомобільного руху з уваги на контрольні світла. Їх можна оминути, виїжджаючи з 17-ки за місцевістю Suffern (слідкувати за знаками!) на нюйоркський Thruway. Цим супер-гайвеєм (дозволена швидкість 60 миль!) їдеться без одної зупинки і без будь-якого „згущення" до виїзду в New Paltz; там виїхати з Трувею на шлях ч. 299 (звернути наліво), їхати тим шляхом 8 миль до шляху ч. 44 і звернути на той шлях (направо) та їхати 9 миль ним аж перед містечком Кергонксон побачите синьо - жовту таблицю, що каже вам звернути на „СОЮЗІВКУ". Їзда Грувеєм від початку до Ню Полц коштує 40 центів.

З Ню Йорку міста та довколишніх місцевостей по лівому боці Гудсону можна їхати кількома головними шляхами:

1. Переїхати Гудсон тунелем Голланд або Линколн та їхати шляхом ч. 3 до 17-ки і далі, як з Ню Джерзі.

2. Переїхати Гудсон мостом Вашингтона і їхати шляхом ч. 4 до 17-ки і далі, як з Ню Джерзі.

3. Переїхати Гудсон мостом Вашингтона і звернути (направо) на шлях ч. 9 W та їхати ним до міста Poughkeepsie до шляху ч. 44, звернути наліво та їхати до таблиці, що показує бічну дорогу на „СОЮЗІВКУ".

4. Їхати „ап-стейт" великим шляхом Таконік Стейт Парквей аж до шляху ч. 44, звернути наліво і через Покіпсі їхати, як з 9 W.

З Коннектикат з околиць Гартфорду їхати 44-ою.

З місцевостей горішнього стейту Ню Йорк (Сиракюз, Ютика, Рачестер, Воффало і т. д.) їхати Трувеєм через Олбані до Кінгстону і там звернути вправо на шлях ч. 209 та їхати до Кергонксон.

Надрукована мапка дає загальне уявлення шляхів і доїздів на „СОЮЗІВКУ".

Отже, звідки б не їхати, всі дороги таки справді ведуть на „СОЮЗІВКУ!"

При цьому треба завважити, що всі ці шляхи, зокрема ті, що ними вже доїжджається до „СОЮЗІВКИ" безпосередньо (209, 44), ведуть через чудові околиці, часом гірськими серпентинами, що вже сама їзда на „СОЮЗІВКУ" дає велику приємність та багато відпруження і відпочинку, завершенням яких буде побут на „СОЮЗІВЦІ".

С. Січинський

ТРЕТЯ МИСТЕЦЬКА ВИСТАВКА

Сьогорічна весняна мистецька виставка Об'єднання мистців українців в Америці, що відкрилася дня 17 квітня ц. р. в залях Українського літературно-мистецького клюбу в Ню Йорку, становить собою значний поступ, порівнюючи з попередніми виставками Об'єднання. Хоч бракує на виставці кількох мистців Об'єднання, які виставляли свої праці на двох попередніх виставках, але прийшли нові імена і молоді мистецькі сили, так що загальна кількість учасників значно збільшилася, досягаючи 4-х десятків імен. Поміж ними є твори визначних мистців світової слави — Олександра Архипенка і Олекси Грищенка. Крім того, інші відомі українські мистці з Франції, Німеччини і Південної Америки.

Через наплив великої кількости учасників і браку приміщення, Управа Об'єднання примушена була обмежити для кожного мистця кількість виставлених творів до 3-х, з кожної малярської техніки. Крім того, жюрі виставки було досить суворе у виборі експонатів. Але все це вийшло тільки на користь і для виставки і для самих учасників. І так в трьох великих залях Українського клюбу розміщено майже 110 творів малярства, графіки і різьби, при чім більшість експонатів становлять чисто-малярські твори.

Виставка виявляє також значний поступ, як за змістом, так і формою. Нові учасники, особливо молоді сили, приносять нові мистецькі напрямки і навіть нові сюжети. Знову відомі з попередніх виставок мистці, у багатьох випадках виказують значні зміни, нові шукання, нові засоби, а то й зовсім нові напрямки мистецького вислову. Все це свідчить, що, не вважаючи на неприятливі обставини для мистецької праці, завдяки впертій і наполегливій праці мистців, більшість з них все таки зуміла так упорядкувати свою заробіткову працю, що ще залишається час для чисто-мистецької творчости, після власного пляну до індивідуальних зацікавлень.

Щодо українського громадянства, цього „споживача" мистецтва, то і тут можна помітити деякий поступ. Порівнюючи з попередніми виставками, помітний деякий зріст одвідувачів, а вже в перший день виставки було закуплено 6 кращих експонатів виставки. Особливо відрадне явище — це те, що мистецькі виставки Українського клюбу (загальні, збірні та індивідуальні) одвідує постійний кадр членів та прихильників Клюбу і тим самим стабілізують, утривалюють українське мистецьке, і загалом інтелектуальне, життя американської метрополії. Дальшим завданням інтелектуального світу буде, щоб цей живий інтерес до духового світу, як найвищий прояв української культурности, поширився на ширші верстви громадянства, доки воно ще не застрягло в матеріялістичному світогляді та ще остаточно не потонуло в матеріяльних вигодах і „чревоугодія"..

Велика кількість учасників виставки, з різноманітними мистецькими напрямками, ставить перед мистецькою критикою цілу проблему — подати їх характеристику в короткій і конденсованій формі. Спробуємо це зробити бодай фрагментарно, свідомі того, що буде в нашій оцінці багато прогалин і недотягнень.

С. Кіндзерявий-Пастухів, молодий мистець, що вперше виступає на виставці Об'єднання, дав речі сильні, що промовляють пророчисто і гостро. Його автопортрет, не в прикладі іншим автопортретам, дає природний, не штучний вираз, особливо горішньої половини голови з окулярами. Інтересна його пастеля „На базарі", виконана живо, в темних контрастових барвах, з короткими ударами світлих тонів і дещо стилізованими фігурами, типовими для українського ярмарку. Ще більше стилізовані його красвиди, теж з сильними, але не яркими барвами.

А. Романчук, дав сентиментальний портрет піяністки О. А. з ніжними ліліями і таким же ніжним поглядом портретованої. Його „Риби" знамениті своєю фактурою, тоді як акварелевий красвид „вбиває" мертва натура. Композиція „Абдул Вага" виконана в біблійному дусі, але менше там „перського стилю.

Р. Пачовський поширює свою тематику і мистецькі засоби. Олійна композиція „Запорожці під Кафою", виконана за відомим київським деворитом 1622 р., дуже інтересна своєю задумою та імпресіоністичним виконанням. Тут знаменито віддано динаміку запорозьких кораблів та рух на них фігур козаків, тоді як тло композиції — теодосійської фортеці трохи вражає своїми барвистими, а при тім одноманітними відтінками. Добра „Мертва природа", з дещо незгармонізованим блакитним тлом „твердого" тону. З серії своїх мостів, мистець дав залізний „Міст на Асторії", як прекрасний приклад „техніцизму" у справді мистецькому трактуванні. Вдало схоплений перспективістичний ракурс, знаменито передає велич інженерської споруди, а при тім це один з найтяжчих проблем для маляра. Незвичайне багатство кольористики, а при тім згармонізованих сірих тонів, переконує, що у в чисто-технічній, залізній конструкції криється певна поезія.

Л. Морозова, як завжди, займається поезією природи. Чудові її троянди фактурою і живим виразом, хоч трактовані не надто натуралістично. „Портрет" в стилі „старих майстрів", цікавий своєю елеґійністю.

Л. Кузьма далі плекає неонатуралізм, не без духу ґотичного натуралізму. „Риболовство" інтересне своїми „слимаковими" тілами дітей, тоді як фіґури над скелею надто фотографічні і не творять цілости з долішньою частиною. „Плоди осени" виявляють справді враження осінньої понурости.

М. Тулик, виказує постійний поступ. Особливо вдалі олії „Пристань" і „При озері", сильні своїм виразом, настроєм і глибокими тонами. „Пристань" наповнена неспокоєм таємничого моря.

М. Мирош, завжди різноманітний й шукаючий. Дуже суґестивні його „Квіти" з дещо неспокійним тлом. Оріґінальна в задумі композиція „Жюрі": скульптурно трактований жіночий акт, має не зовсім „умотивовану" ліву ногу. Фіґури властивого „жюрі" трактовані шкіцово, не без сарказму для „експертів".

Ю. Волянюк кращий в красвиді, з сильним відчуттям таємничого лісу.

М. Гарасовська - Дачишин, вміє сильно відчути матеріял і настрій. Її „Цвітучий боз" передає чар весни і свіжости.

Д. Шолдра має „Красвид" виконаний під голляндських майстрів, дуже інтересний своїми сірими, „морськими" тонами хмар.

П. Андрусів створив прекрасний „Портрет жінки", інтересний своїм виразом і психологічними вальорами. Ту саму психологічну насиченість має і красвид „Старий порт". Лісовий красвид „Три дерева" інтересний своєю багатою кольористикою зелених тонів, що в красвиді треба вважати одною з найтяжчих малярських проблем.

О. Булавицький, на цей раз здивував своїм незвичайним поступом. Він прекрасно володіє м'якими, „пастельовими" тонами в олії, особливо шляхетними сірими відтінками, що говорять про велику малярську культуру. „Портрет Л. П." добрий своєю безпосередністю і прирозістю, виконаний сміливими і широкими мазками, щось в характері І. Репина.

С. Рожок, молодий мистець з Филаделфії, виставив оріґінальну композицію „Св. Родина". Це монументально трактований образ, як самих фіґур так і малярською манірою. Найкраще вдався св. Йосип, тоді як голова дитини кольористично трохи виломлюється своїми надто жовтими тонами. На загал задум інтересний і бажано поглибити сюжет і саме малярське виконання.

І Паливода все углиблюється в психіку лісу. Його „Вересень" інтересний глибоким відчуттям лісової понурости.

О. Дядинюк, на цей раз створила менш прекрасно стилізований образ „Польова мавка", що тісно зв'язаний з українським фолкльором та українським стилем. Вміє також майстерно передати понурість красвиду.

З. Макаренко, в портреті пані Беті добре віддав вираз обличчя, тоді як не всі частини фіґури опрацьовані, зокрема руки. В різьбі вміє відбити монументальність і голу брутальність („Визволення Прометея") та погруддя п. Маріо Катані).

А. Малюца сгав новим у красвиді, не без впливу експресіонізму.

О. Лісничий в красвиді і квітах дуже свіжий, з енерґійною, динамічною лінією.

М. Кричевський з Парижу виставив три прекрасні акварелі з Венеції, повні світла, соняшности і живого виразу. Своєрідна маніра мистця, що говорить про велику малярську культуру, також свідчить, що Париж не тільки плекає різні мистецькі екстреми, але також цінить справжню мистецьку культуру.

М. Анастазієвський, порівнюючи зі своїми попередніми працями, став у красвиді більше монументальним і менше натуралістичним.

В. Ласовський, з Арґентини як і раніш, експеріментуючий і творчий. „Дівчина", очевидно з Арґентини, трактована оріґінально з експресією. Красвид міцний своїми барвами і неспокоєм. Є тут щось терпкого і таємного в змінному і зразковому підсонні та тяжкій боротьбі людини зі стихією.

С. Гординський йде в красвиді і мертвій натурі до синтези і монументальности. Дуже інтересні своїм оріґінальним трактуванням фактури „Квіти" і „Мушлі". Проєкти іконостасів і розпису церков не зовсім годяться до малярської виставки але насовують питання про улаштовання спеціяльної виставки українсько - декоративного мистецтва, особливо церковного, щоб познайомити наші парохіяльні уряди і ширше громадянство про українську культуру церковного мистецтва.

Л. Чапельський, бл. п. шанований о. душпастир з Елизабету і відомий любитель мистецтва, представлений на виставці олійним образом „Мертва природа", нарисований справді з мистецьким чуттям. Особливо добре намальована мідяна тарілка, з багатством фактури і рефлексійного світла.

І. Мазепа з Венесуелі чарує своїми ґротесковими ілюстраціями до Івасика-Телесика і ще більше стилізованими композиціями „Чарівниця" і „Дівчата".

К. Кричевська представлена добрими і легко виконаними шкіцами „Єва", „Жнива" і „Мешканець третьої вулиці".

М. Антохій з Міннеаполісу дав листівковий мотив з писанками.

С. Борачок з Мюнхену, своєю пуантелістичною методою, дає ребус форм і барв у миготіючій уяві. Інтересна композиція „Їздці і Коні" своєю динамікою, яку надто зусилює неспокійне тло, знов таки з тремтливими контрастовуючими барвними плянами.

М. Мороз несподівано здивував своєю новою „монументалістичною" манірою накладання мазків олії, а при тім, як і раніш, тими дещо тяжкими мазками вміє чудово передаті ніжні настрої красвиду і портрету.

В. Вайлянд виставив дві сильно стилізовані темпери „Пильщики" і „композиція" в характері монументалістичної школи М. Бойчука і І. Падалки, що являються на виставці Об'єднання інтересною новиною.

Т. Княгиницька - Душенко має хист до портрету.

П. Мегик дав старанну і глибоку студію портрету („Голова старого чоловіка") та елеґійний гуцульський красвид.

Н. Стефанів має більше динаміки в „Мертвій природі", ніж у „Скельному водопаді", а при тім інтересна трактовкою фактури.

О. Архипенко, „вертає" до трансцендентального середньовічного містицизму („Три зажурені королі"). Варвна літографія „Торсо" в характері його ранніх творів ідеальних, вимріяних і нереальних жіночих торс. Шовковий друк „Група" дуже інтересна своїм ритмом ліній.

П. Холодний, один з найбільш оріґінальних мистців на виставці, дав дві своєрідно трактовані іконки і три „вільно" трактовані композиції. „Зима" — примітизований красвид, інтересний своєю одноманітністю і застиглістю зимового настрою. „Купальниці" — модерний мотив, може з надто утрированими, візантізованими" жіночими фіґурами. „Дівчина в хустці" повна психологічної насичености.

О. Грищенко представлений олійними працями — красвидом, квітами і „Морський коник і корабель". Цей останній твір, примітизованими формами під дитячу забавку, мальований грубими верствами фарби, що межує з „різьбо-малярством". Щоб підкреслити цю скульптурну пластику, мистець уживає абстрактного, зеленого тла, „твердість" котрого тієї міри, що це тло, здається тяжко пробити і кулею... Зрештою це належить до мистецького штукарства. Але, не підлягає сумніву, що О. Грищенко належить до великих майстрів барвопису, що суґерує і притягає глядача.

Різьба, крім згаданого вгорі М. Макаренка, репрезентована лише трьома мистцями.

Г. Крук, з Мюнхену, представлений дуже стилізованою і схематизованою композицією „Вандурист" і „Головою", що говорить про сильне відчуття пластики і типізації обличчя.

В. Сім'янців дав добру студію „Портрет Н. Д." з сильною пластикою і композицією „Заслухана". Остання праця оріґінального помислу: сидяча жіноча фіґура ціла прикрита легкою тканиною, під якою розпливаються форми тла. Якщо ці прикриті форми опрацьовані не в рівномірній мірі, то сама суґестія Задуми, різьбареві, безсумнівно, вдалася.

С. Литвиненко, як завжди, дав солідні портрети, повні виразу і пластичного багатства. Особливо вдалий портрет композитора М. Фоменка, що знаменито передає ментальність і вираз обличчя, особливо в горішній частині, яка у портретованого дуже характеристична. „Втома" в теракоті являється добрим прикладом шкіцу в різьбі, як одна з найтяжчих проблем в різьбарстві. Ця фіґура нашкіцована легко, невимучено, а при тім не втрачає своєї виразної пластики.

М. Осінчук, ніби святочно завершує виставку своїми стилізованими образами неовізантійського напрямку з великою дозою українського народного мистецтва, особливо в кольористиці іконописного малярства.

Відомий його образ „Митрополит А. Шептицький", який названий „портретом", є скорше символом Великого митрополита, що промовляє про його стабільність християнських засад і вічний дух. Виконаний пастельовими, жовтавими відтінками і таким же абстрактним тлом, образ значно виграє на тлі темно - синьої драперії, що в тому місці заслонює стіну залі.

(Кінець).

Читайте українські книжки й газети, бо часте читання веде до просвіти, а просвіта — це сила!

З ЖИТТЯ ГРОМАД І ОРГАНІЗАЦІЙ

Ню Йорк, Н. Й.

Перша українська ювелірна крамниця.

Промислово-торговельне життя українського Ню Йорку помітно пожвавлюється. В суботу 7 травня ц. р. відкрито першу українську ювелірну крамницю в НюЙорку під назвою „МЕТА", що міститься в самому центрі українського Давнтавну.

Як довідуємось, в новій ювелірній крамниці наші земляки зможуть знайти великий вибір фірмових золотих годинників, перстенів, ланцюжків, хрестиків та інших виробів.

Незабаром при крамниці відкривається також і відділ радіоприймачів, грамофонів, телевізорів та інших електричних виробів.

Нова українська фірма переводидиме також: направу годинників, ювелірних виробів та радіоприймачів. Власник крамниці „МЕТА", п. Борис Ковалів, особисто направляє годинники та дає фахові поради своїм покупцям.

Треба сподіватись, що українська громадськість Ню Йорку та околиць гаряче підтримає нове підприємство.

Н. Н.

Акрон, Огайо

Праця Відділу УКК

Заходами Централі УККА в м. 1954 р. оформлено Відділ УККА в Акрон, Огайо. Представник Централі о. Степан Шипилявий на Загальних зборах представників місцевих укр. організацій і громадянства в дні 13. листопада 1954 р. доказав потребу заснування Відділу. Зібрані з заінтересуванням слухали цікавої доповіді п. Шипилявого. Негайно по зборах представники Б-ва Сош. св. Духа, УНС 295, Б-ва св. І. Хрестителя, Відділу „Провидіння" ч. 68 і „Союзу Українок ч. 7, рішили заснувати Відділ УККА. Управу обрано слідуючу: голова Олекса Зепко, заст. Микола Сорока, секр. інж. Юрій Свістель, заст. Василь Воляник, касир Іван Савицький, заст. Володимир Галамай. Контр. ком. Теодор Баран, Стефан Осередчук і Григорій Юшка. В цей час Відділ об'єднує всі місцеві укр. організації, бо до нього у новому 1955 р. увійшов Відділ УНС ч. 180 ім. І. Франка і Укр. Робітничий Союз, Відділ ч. 238. Відділ Злученого Укр.-Амер. Допомогового Комітету і Т-во ОУА „Самопоміч" розв'язано на надзвичайних Загальних Зборах 13. листопад 1954 р. Відділ УККА відбуває щомісячні збори і веде збірку Нац. Датку при кожній нагоді. На останніх зборах в березні б.р. представник Централі УККА п. Шипилявий розказав про працю і успіхи Централі за останній час. На УН Фонд за 1954 р. досі зложили по $10: Белей В., Берегуля С., Віловус О., Галамай В., Голубка І., Гайда П., Ґошко І., Жеребняк Гр. Евгенія, Зепко К., Іванищук М., Кулик П., Микитин О., Прокопів В., Рибій А., Савицький І., Свістель Ю., Шевчик С., Щабльовський М., Воляник В., Фенканин Г., Н. Н.; Пуль В. $8; по $5: Дудра А., Дрекслер С., Гарбар С., Зепко О., Лесняк В., Матчишин Ст., Моторович С., Петруха М., Осередчук С., Сікора М., Штанько К., Яценко П.; Савула М. $1. Разом $279.

Т-ва по $20: Відділ УККА, УНС ч. 295; по $10: УНС ч. 180, Провидіння ч. 68, Укр. Роб. Союз ч. 235, Союз Українок ч. 7, ЗУАДК. Разом $90. За пам'яткові значки $19. Разом за 1954 р. на УНФонд акронські українці і Т-ва досі зложили $388.

В минулих роках філію УККА заступав Відділ СУА „Самопоміч". За короткий час свого існування, бо від 18. червня 1950 р. до 13. листопада 1954 р. Відділ СУА „Самопоміч" проявив значну громадянську активність у Акроні. Управа переводить збірки на народні цілі, допомоги новоприбулим, спровадила на безіменні ашуранси кільканадцять родин, організувала сценічні вистави, національні свята, репрезентації на міжнаціональних виступах і т. п. За почином Управи за цей час на УНФонд зложено $1,617. Для місцевого ново-заснованого Відділу УККА жертвовано $80, на скитальців через УКК-С $130.50, через УСХС $85.68, на місцеву Укр. Кат. Церкву $220, менші жертви на НТШ і Дім Укр. Культури в Н. П., УВАН, Духовний Семінар у В., Укр. Сиротинець у Ф., Прес. Фонд „Нового Світу", Студентський Фонд, Укр. Радіо-Прогр., Пам'ятник ген. Павленка, бібліотеку і книжки до публічної читальні і т.д. Крім цього, поодинокі члени з нагоди родинних свят складали жертви на народні цілі, як упорядкування могил по дивізійниках, на скитальців, укр. радіо-прогр. і інші. Віловус Олекса збирав на Фонд Українського Вільного Університету. В м. 1954 р. зібрав $25. Станиця СУМ-у з Кантон зібрала у Акроні на коляді $46.

В останім часі загальна жертвенність на народні і церковні цілі, а спеціяльно серед новішої іміґрації, дещо збільшилась. Треба ще здобути заінтересування до рідної книжки і науки. Можливості є великі. Жидівський Центр даром веде для всіх заінтересуваних, 3 курси англійської мови і горожанства. Є кілька наших слухачів.

● В зимовому семестрі 1954/55 у місцевому університеті продовжували студії: Качала Терентія, Ракочий Стефан, МекҐован-Зепко Анна, Зепко Юлія, Лесняк Володимир і Зепко Ольга.

● В ч. 1954 р. горожанство одержали 2 особи з старшої і 4 з новішої іміґрації. У цьому році досі загально 8 осіб „нових".

● В дні 3. квітня б. р. відсвятковано Шевченківське свято, зорганізоване місцевим диригентом церковного хору п. Василем Воляником. В програмі були гарні декламації дітей і виступ мішаного хору. Реферат виголосив інж. Юрій Свістель.

● Акронська українська громада матеріяльно і чисельно зростає. Тільки в „нових" родинах нараховується понад 100 дітей. Може колись буде сильна і примірніша громада в нашім стейт.

В. Л.

Филаделфія, Па.

Перший виступ Української Філармонійної Оркестри.

В неділю 8-го травня ц. р. перед виповненою залею Клюбу Горожан у Филаделфії вперше в Америці виступила з самостійним цілоьечірнім концертом Українська Філармонійна Оркестра під диреґентурою д-ра Антона Рудницького. У першій частині концерту Оркестра виконала „Концерт Г-моль" Франческа Джемініяні, „Дві елеґійні мелодії" Едварда Гріґа і „Серенаду, оп. 48", Чайковського. У другій частині були виконані „Три танки" Антона Рудницького (перше взагалі виконання), а мішаний хор „Кобзар" відспівав на закінчення концерту Лисенка - Рудницького „Веснянки" в супроводі Оркестри та з сольоспівом Вероніки Цегельської. Численна публіка прийняла з захопленням новостворену Оркестру й висловлювала своє найвище признання її організаторові та диригентові за те, що саме на терені Филаделфії постала перша в ЗДА самостійна українська Філармонійна оркестра, яка в такому короткому часі могла виступити з виконанням творів з великої світової та української музичної літератури. Смичкова Ґрупа Української Філармонійної Оркестри, яка концертувала, складається з 32-ох членів, між якими концертмайстрами є Яро Мигасюк і Оксана Сімович, а Петро Прус заст. концертмайстра. Цим концертом Філармонійна Оркестра, як окрема мистецька одиниця, та Мішаний хор „Кобзар" закінчили свій музичний сезон, приготовляючись на осінь до нових самостійних концертів і до виступу на ювілейному вечорі ЗУАДК-ту у залі „Акедемі оф Мюзік" у Филаделфії.

Н. П.

Маямі, Фла.

Концерт української піяністки.

17 квітня ц. р. відбувся в маямському відділі Музичного Клюбу Америки (Мюзишенз Клаб оф Америка) концерт піяністки Наталії Климкевич. У різноманітну й цікаву програму ввійшли твори Бетговена, Ліста, Лешетицького, Голлендера, американського композитора Гюго і твори українських композиторів Барвінського, Косенка й Ревуцького.

Президент клюбу, д-р Берта Фостер, б. декан музичного факультету Маямського університету, відкрила концерт і познайомила американських слухачів із станом сучасної української фортепіянової музики, зосередившися головно на творчості Ревуцького. Його прелюд б-моль викликав особливе захоплення численно зібраної публіки. Велике зацікавлення збудив специфічно український кольорит Мінятюр Барвінського.

Піяністка виказала й цим разом властиву собі технічну прецизність і музикальну зосередженість, що виявилася головно в варіяціях ц-моль Бетговена. Із справжнім темпераментом виконала концерт ес-дур Ліста. Партію другого фортепіяну до цього ж концерту відограв д-р Роман О. Климкевич.

Маямська преса відмітила виконання творів новітніх українських композиторів і українське походження концертантки.

Р. О. К.

Джансон Ситі, Н. Й.

Праця нашої громади.

Національне життя нашої громади скупчується при місцевій Православній Українській Церкві Св. Івана Хрестителя. Довга підготовка до заснування Відділу УККА увінчалася успіхом.

Дня 13 лютого ц. р. вибрано Екзекутиву Відділу і зараз приступлено до праці.

Дня 20 березня у парафіяльній залі відбулась Академія в честь Великого Генія українського народу Тараса Шевченка. Місцевий парох, Вс. о. Ф. Лаврик, зі своїм хором заповнив мистецьку частину програми. Академію започатковано Американським Гимном, а по черзі пісні: „Поклін Тарасові", „Реве та стогне", „Чуєш брате мій", а дальше деклямації: 9-річна Анна Кравецька вірш: „Іван Підкова"; 11-річна Маруся Руцька вірш: „Мені тринадцятий минало",; брати Іван і Петро Тимчишин вірш Лесі Українки „У роковини Тараса Шевченка", опісля доповідь про життя і діяльність Тараса Шевченка, виголошена Іваном Бараником. По перерві Григорій Пригода продеклямував вірш „Тарасова ніч", і знову виступив хор із піснями: „Їхав стрілець", „Як стрільці ішли з України", „Стоїть гора високая", „Заповіт" Тараса Шевченка і закінчено Академію Українським гимном.

На жаль, було мало публіки. Добровільних датків зібрано $61.70.

Іван Бараник.

Йонкерс, Н. Й.

Посвячення української парафіяльної школи.

День 1-го травня 1955 року це знаменна дата в історії української громади міста Йонкерсу. В тому бо дні, українці, згуртовані при місцевій українській греко-католицькій церкві св. Михаїла, посвячували свою цілоденну Восьми-клясову українську парафіяльну школу.

Хоч українська громада в Йонкерсі досить чисельна, проте на свою власну школу спромоглася щойно на кілька десятків літ пізніше від інших громад. На це склалося багато причин.

Щойно з приходом до Йонкерсу та обнятті парафії о. Василем Клосом, що сталося 1949 р., місцева українська громада взялася за будову парафіяльної школи. Енерґійний новий парох відновив започатковану о. Максимом Кінашем збірку фондів, сума яких у 1953 році перейшла 100 тисяч долярів. З тою сумою розпочато будову парафіяльної школи. В дні 23 серпня 1953 поблагословлено площу, а 1-го травня 1954 почато будову школи. Будинок має вісім шкільних заль, дитячий садок, кухню, канцелярію, бібліотеку, лікарський диспензор, кімнату для учителів, кімнату для потреб парафії та інші потрібні приміщення. Кромі цього, в школі побудована велика заля зі сценою, в якій від тепер зможуть відбуватися релігійні, шкільні та громадські імпрези української громади в Йонкерсі.

Величавий акт посвячення школи, якого довершив Високопреосвященний Архиєпископ Кир Константин, відбувся в неділю, 1-го травня 1955, при участі довколишнього греко-католицького духовенства, визначних стейтових та місцевих гостей і при великому здвизі парафіян. Посвячення попередила Торжественна Служба Божа, яку відправив о. Николай Вояковський у співслуженні протоігумена о. Николая Когута, та ігумена о. Ореста Засійбіди, яким діяконували о. Михайло Бохневич, і о. Йосиф Несевич. Після Богослужби усі присутні з церкви процесією перейшли до гарно прибраного шкільного будинку, де Кир Константин довершив, в присутности духовенства, гостей і представників всіх місцевих українських організацій, благословення школи.

Після обіду відбувся у шкільній залі бенкет, у якому взяли участь духовенство, запрошені гості та около 3 сотні парафіян. Вечером відбулися парафіяльні вечерниці.

З нагоди посвячення парафіяльної школи, заходом Святочного Комітету видано Пропам'ятну Книгу, на зміст якої склалися історія будови школи та інші відповідні до хвилини статті в українській та англійській мовах, та відповідні світлини.

С. Ж.

Вшанування пам'яті проф. М. Грушевського

Український Літературно-Мистецький Клюб у Ню Йорку, на своєму черговому Зібранні в п'ятницю дня 29 квітня ц. р. вшанував пам'ять проф. М. Грушевського, з нагоди 20 років з дня його смерти. Голова Клюбу С. Литвиненко, відкриваючи зібрання, закликав присутніх вшанувати пам'ять Михайла Грушевського однохвилинною мовчанкою і повстанням з місць.

Проф. В. Січинський в доповіді „Михайло Грушевський, як історик українського мистецтва", підкреслив особливе замилування професора до мистецтва, про що свідчать його власні писання та уміщення численних розвідок, статей і рецензій з українського мистецтва в тих виданнях, які редаґував М. Грушевський. Доповідач подав назви і зміст всіх розвідок і статтей М. Грушевського, які торкалися українського пластичного мистецтва і то у всіх галузах, як архітектура, різьба, малярство і ужиткове мистецтво. Спеціяльно спинився над синтетичними оглядами українського мистецтва в його „Історії України-Руси", що доведені до XVI століття. Вкінці доповідач оповів про свої особисті зустрічі з М. Грушевським.

Доповідь викликала жвавий обмін думок поміж присутніми, які підносили величезні заслуги проф. М. Грушевського та висловлювали жаль, що українське громадянство на еміґрації в належній мірі не відзначило 20-тиліття сумної дати.

● Прем'єр Сіяму Пібул Сонґграм, промовляючи в американському Каледжі, заявив, що його країна „буде завжди по боці ЗДА". Сіямський народ любить американців, бо вони „люблять волю". Він змінив в 1939 році назву своєї країни з „Сіяму" на „Таї", що означає „країна волі".

ЗМІНА АДРЕСИ!

Ще раз пригадуємо нашим передплатникам, що змінюють місце свого побуту, щоб одночасно з повідомленням про зміну адреси обов'язково присилали поштовими марками 10 ¢ за виготовлення нової адресової кліші, а члени УНС ще й число свого Відділу.

Адміністрація „Свободи"

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА. — Т-во „Мир" Відд. 324 повідомляє членів, що звичайні чергові місячні збори відбудуться в суботу, 14-го травня, б. р., о год. 8-ій веч. Просимо взяти численну участь, бо є багато справ до полагодження. — А. Горохівський, предс.; Н. Бурак, кас.; І. Струк, секр.

ДІТРОЙТ, МІШ. — Б-во св. о. Николая відд. 175 повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 15-го травня, о год. 1-ій попол., в У. Н. Домі, 4655 Мартин вул. Проситься членів, прибути, є багато важних справ до вирішення: як вибір делеґата на VI Конґрес УККА та інші. Пригадується довгуючим членам вирівняти свої залеглості, щоб оминути суспенду. — С. Пелих, предс.; В. Білінський, кас.; В. Іванчук, фін. секр.; П. Павлик, рек. секр.

ІРВІНҐТОН, Н. ДЖ. — Місячні збори Т-ва ім. І. Франка, Відд. 490 відбудуться в суботу, 14-го травня, о год. 7:30 в залі Укр. Прав. Церкви, 36 Harrison Pl. — О. Чорномаз, секр.

ШИКАҐО, ІЛЛ. — Повідомляється членів Б-ва св. о. Миколая, Відд. 106, що в неділю, 15-го травня, о год. 12 впол., в домі Відділів, при 845 Н. Вестерн Аве., відбудуться місячні збори. Рівно ж проситься довгуючих членів вирівняти свої вкладки. — Управа.

НЮ ЙОРК, Н. Й. — Місячні збори Б-ва св. Володимира Відд. 130, відбудуться в суботу, 14-го травня, в приміщенні Укр. Кат. Ветеранів при 33 Іст 7 вул. В програмі зборів звіт уряду і Контр. Комісії. Інформації в справі відкриття і посвячення нового будинку на Союзівці. Вибір балевого комітету й інші біжучі справи. Перед зборами можна вплатити членські вкладки. Проситься всіх членів взяти активну участь.

ЙОНКЕРС, Н. Й. — Т-во Подільська Січ, Відд. 8, повідомляє своїх членів, що збори відбудуться в неділю, 15. травня, о год. 2-ій попол., в залі Клюбу, 13 Washington St. Приймаємо членів до Т-ва і Союзу без оплати вступного. Просимо явитися. — П. Гарасим, предс.; В. Мандзій, секр.

ЙОНҐСТАВН, О. — Відд. 140 повідомляє, що збори відбудуться в неділю, 15. травня, в церковній залі, 526 Вест Райен Ев., зараз по співаній Сл. Божій, 12:15 P.M. Проситься всіх членів прийти на збори і вирівняти свої залеглості. — Мг Терлецький, предс.; І. Кравець, секр.-кас.

Купуйте в підприємствах, що оголошуються в „Свободі"

✝

КОНСТАНТИН БЕДНАРЧИК, член 204 Відділу УНСоюзу в Йорку, помер по тяжкій недузі 5-чо травня 1955 р. Покійний походив з села Красне, пов. Перемишль, Зах. Україна. Полишив в смутку дружину Теклю, сина Стефана, дочку Олену. Похорон відбувся з погребового заведення П. Яреми до церкви св. Юрія, відтак на цвинтар Голи Крос Норт Арлінґтон, Ню Джерзі. В. Н. П.!

В. Гасій, секр.

✝

Ділимося сумною вісткою, що в неділю, 1-го травня 1955 р., несподівано помер, проживши 59 років, Наш Найдорожчий Муж і Брат

бл. п. ІВАН ВОДЯНИЙ

БУВШИЙ СІЧОВИЙ СТРІЛЕЦЬ.

Покійний походив з села Ходачків Малий, повіт Тернопіль. Похорон відбувся 4-го травня, при участі ближчої і дальшої Рідні та Односельчан. Похований на канадійській землі на Prospect Cemetery, Toronto, Ont., Canada.

Вічна Йому Пам'ять!

Горем прибиті
Дружина — АННА
Сестри: ВАРКА й АНАСТАЗІЯ

✝

Ділюся сумною вісткою, що в понеділок, 9-го травня, упокоїлася в Бозі Найдорожча Дружина

АННА ЗАХАРКО з дому НАКОНЕЧНА

народжена 28-го березня 1896 р., в Любині, Зах. Україна. Покійна була членом УНСоюзу, Б-ва св. Юрія Відд. 239 у Филаделфії, Па., від 1912 р.

Похорон Покійної відбудеться в суботу, 14-го травня в 9-ій год. рано з похор. заведення Б. Коцюбинського при 835 N. Franklin St., а відтак з Катедри на український цвинтар на Fox Chase.

Всіх Кревних, Приятелів і Знайомих, запрошує на цей сумний обряд горем прибитий

МУЖ

В неділю, 15-го травня, о год. 12:30
у сороковий день смерти
бл. п. АНТОНА БІЛОУСА,
буде відправлена
ПАНАХИДА
в Св. Троїцькій Укр. Автох. Прав Церкві
(277 W., 4th Ave., між 21-22 вул.).

Галина БІЛОУС

КУПУЙТЕ В ПІДПРИЄМСТВАХ, ЩО ОГОЛОШУЮТЬСЯ „В СВОБОДІ"

ТАРЗАН, ч. 3461. Скінчене завдання.

THE VILLAGE PEACEFUL AGAIN, VAKUBI AND HIS DAUGHTER BID TARZAN FAREWELL. "MANY THANKS, B'WANA" SAID THE OLD CHIEF.

"DON'T THANK ME," SMILED THE APE-MAN. "THANK BAY-AT!"

WITHOUT FURTHER ADIEU, TARZAN AND THE GREAT APE DEPARTED SOON THEY VANISHED FROM SIGHT.

Distr. by United Feature Syndicate, Inc.

Село знову спокійне. Вакубі і його донька попрощалися з Тарзаном. — Щиро дякую, бване! — сказав старий ватажок.

— Не дякуйте мені, — засміялася мавполюдина. — Дякуйте Бей-Етові!

Без дальшого прощання Тарзан і Бей-Ет відійшли. Незабаром вони зникли з очей.